

■ 30 Ekim
2015 Cuma
■ Sayı: 5
■ 3 TL

HAFTALIK
SİYASİ DERGİ

BOYUN EĞME

Dünyanın komünisti Türkiye'ye geliyor

Dünya Komünist ve İşçi Partileri Toplantısı'nın 17.'si bu yıl Türkiye'de yapılıyor. İşçi sınıfı hareketinin geri çekildiği dönemde bir ileri çıkış ve cesaret örneği olarak oluşturulan platform Sovyetler'den aldığı geleneğin de mirasçısı durumunda.

BOYUN EĞMEYENLER KOMÜNİST PARTİ'YE OY VERECEK

GERİSİ YALAN

AŞAMACILIK VE ÜTOPYACILIĞIN NESİ YENİ? | RADİKALİZM VE SOSYAL DEMOKRASİ | YAHUDİ SOYKIRIMI
FİLİSTİNLİLERİN İŞİ Mİ? | ÇİN-İNGİLTERE İLİŞKİLERİNDE YENİ SAYFA | EN BÜYÜK 'VAAD'İN SAHİBİYİZ...

ETKİLİ SİYASET...

Solda özellikle yenilgi dönemlerinde ama daha çok "ülkede bir şeyler oluyor ve biz sadece izliyoruz" hissini sola hâkim olduğu dönemlerde arayış bu yöndedir: Etkili siyaset. Solun siyasal etkisinin artırılması. Bu her zaman bir eziklik, "bir bizim etkimiz yok" türü bir hayıflanmayla gelmek zorunda değil. Buna da çok rastlıyoruz ama ülkede anlamlı kımıldanışların olduğu, bunun bir "altüst oluşa açılabilceği" anlarda "etkili siyaset" önem kazanıyor.

İşte burada bir kötülük yok.

"Sağcısı, İslamcısı, sosyal demokrati aldı yürüdü. Bir bizim etkimiz olmuyor" kompleksi yenilginin sadece yeni bir evresi olur. Ama "solun kendini göstermesinin zamanıdır" denilen anlarda harekete geçen, "farklılık yaratan" bir sol doğru yoldadır.

Farklılık yaratıyorsa... Fark ediyorsa...

Aksi kağını gölgesinde yürüyen köpeciğin o koca izdüşümü, kendi gölgesi sanmasına döner.

Etkili siyaset, rüzgânın estiği yöne göre konumlanıp, gelişmelerin ve giderek düzenin kendisine açtığı alanda kendini şişirmekle olmaz. Bugün, "sol"u da etkinlik alanı içine almış bir yeni dalga var. Türkiye'de değil sadece. Tüm dünyada. Objektif olarak bu dalga 2000'lerde kurulan yapının çatlakları üzerinde yükseliyor. Düzen dikiş tutmuyor ve bu yeni etkilere açık bir toplumsal politik alan yaratıyor.

Sonra...

Sonrası, bu alanı boş bırakmayacak kadar uyanık olan sermaye sınıfı ve bu alanı devrimci yönelimlere doğru çekiştirmek için değil bir yumuşama ve huzur bulmak için harekete geçen düzen solu...

Burada da "etkili siyaset" demagojisi karşımıza çıkıyor.

"Syriza Yunanistan'da ah vah edip, bir köşede etkisiz bir protesto partisi haline dönüşenler gibi olmadı" deniliyor. "Avrupa'da yükselen yeni sol dalga" deniliyor. Gerçekler Syriza'nın düzeni sağlaması oluyor. Kırk yıllık düzen partilerinin tıngır mungır yuvarladıkları düzenin başına "etkili" sol partimiz geçiyor. Sermayenin kestanelerini ateşten almak, halk direnişini "hükümette artık bir sol parti var" konuşmalarıyla sakinleştirmek... Gerçekten çok etkili olabiliyorlar!

Türkiye'de durum daha da vahim.

Solda benimsenen "etkili siyaset" in neyi nasıl etkilediği, neyi değiştirdiği belli değil. Bu açıdan "AKP'yi geriletmekten", "onu başkan yaptırmamaktan" ya da "onu başkan yaptırmama etkinliğinin parçası olmaktan", "esas sokakta AKP'ye direnmekten" söz eden sözümona sol muhalefetin Emre Uslu kadar bir etkisi olduğu tartışılır. Peki bu, solun böyle bir zamanda etkili olamayacağı, olmaması gerektiği anlamına mı gelir? Demek ki sol, düzen solu olarak kendini var edecek ve anlamsızlaşacaktır. Böyle mi?

Sol bir yana komünist hareket için böyle bir açmaz yoktur.

Tersine...

Devrimci bir sınıf siyasetinde ısrarın, komünistliğin "etkisi" vardır. Mutlaka fark edecektir!

Haziran seçimleri öncesinde de söylemiştik: Komünistlerin söyleyeceği sözler birikti ve onları başka kimse söylemeyecek!

Komünist Parti'nin güçlenmesi gerekiyor. Aydınların, gençlerin, işçi önderlerinin "gerisi yalan" diyerek Komünist Parti'ye kan taşımaları gerekiyor.

Bu seçimlerde anlamı olan tek bir şey var. Fark yaratabilecek, "siyasal etki"si olabilecek tek bir şey.

"Orak çekiçli Komünist Parti"ye kimler "evet" demiş.

Etkisi, anlamı olacak olan budur.

13 YILLIK KÂBUSUN ÜSTÜNE YATMAK

Bulunduğu kabın şeklini alan muhalefet

DÜZEN MUHALEFETİNİN, ÜLKEDEKİ SINIFLAR DENGESİNİ, DAHA DOĞRUSU SINIF EGEMENLİĞİNİ VERİ ALMASI, DOĞASINA UYGUNDUR. GARİP OLAN, BÖYLE BİR MUHALEFETİN DÜZENE UYAMAMIŞ, YENİ REJİMLE HİÇ UZLAŞMAMIŞ OLANLARCA UMUT OLARAK GÖRÜLEBİLMESİDİR.

Kılıçdaroğlu'na bir gazeteci şu soruyu soruyor: "Mevcut bürokratları AK Parti'nin kadroları olarak görüyor musunuz?" Ve o cevaplıyor: "Öyle olsa da bürokratlar su gibidir. İçinde olduğu tasın şeklini alır."

Gerçekten de bu kısa diyalogda bile büyük ibretler var.

Birincisi, yanıtın sahibi bir eski bürokrat! CHP'de Kılıçdaroğlu'nun "yeni CHP" için başa getirilişinin bir operasyon olduğu ve bu operasyonun bayağı çok taraflı bir "ortak/ortalama akıl" a uygun olarak icra edildiği çok hatırlanmasa da artık herkesin bildiği bir şey. Demek beş yıl önce "içinde olduğu tasın şeklini alan" bir lider getirilmiş CHP'nin başına. Burada "lidere" şekil veren tasın CHP olduğunu söyleyemeyiz.

İkincisi ve asıl önemlisi, bu cümle bizi asıl soruya davet ediyor. Bugün Türkiye'de siyaset sahnesinde yer alan öznelere, partilerin, özel olarak muhalefet partilerinin de kendilerini uydurdukları, şeklini aldıkları bir kap var mı? Yoksa muhalefet partileri, özel olarak sol muhalefet ülkeye yeniden bir şekil mi verecek?

BİR YANIMIZ HER DURUMA MÜSAİT

Bunu ölçmek için seçim döneminde söylenen sözlerin, seçim programlarının, bildirgelerin hiç de uygun bir araç olmaması gerekirdi. Fakat onlar bile bir gerçeği gizlemiyor, gizleme ihtiyacı duymuyor.

13 yıllık AKP iktidarı Türkiye'ye yeni bir şekil vermiştir ve büyük sözlerle bir dönemi kapatma iddiasında olan düzen muhalefeti bu şekle uymaktadır. AKP Türkiye'si, Osmanlı Cumhuriyeti'dir. Cumhuriyet'in inkârıdır. Bizim "İkinci Cumhuriyet" de dediğimiz bu tablo sakildir, her tarafından patlak vermektedir, Türkiye bu "şekli" bu kadar yıl sonra sindirememiştir.

Ve fakat HDP ve CHP'nin AKP'nin kurduğu "yeni rejim" e uymak ve onun şeklini almak konusunda hiçbir tereddütü olmadığını görüyoruz. Demirtaş'ın Said-i Nursi övgüleri, Müslüman tabana yaranma arayışı ve cemaat(ler)e çiçek atma çabası dışında asıl bu şekilde açıklanabilir: Demirtaş "yeni rejimle" uyumluluk deklarasyonu yapmaktadır. Kılıçdaroğlu'nun "Niye kapatalım? İmam Hatipleri kuran CHP" cümlesi "politika" ile açıklanabilir olmaktan çıkmalı çok oldu.

Peki, hem düzen muhalefedinin hem de AKP'nin "radikal" hamlelerine dönük tepkileri bilinen sermaye çevrelerinin bu yapıyı kabullenmesi, "yeni rejim" i artık veri alması bu kadar kolay mı?

SAHİ SAAT KAÇ?

"Saat kaç" sorusunun bile kriz konusu olduğu bir ülke, hafife alınmaması gereken bir sermaye sınıfı için ehven olabilir mi?

O zaman tekrarlayalım, sermaye sınıfımız için AKP ile ilgili sorun "ülkenin yönetilemez hale gelişidir". Bu elbette, Recep Tayyip Erdoğan'ın ve çetesinin "uygulamadaki" aşırılıklarından ibaret değildir. 2011 yılında Türkiye Komünist Partisi'nin kesin bir biçimde işaret ettiği gibi, İkinci Cumhuriyet, çok daha kırılğan, oturtulması çok daha zor bir yapı oldu.

Fakat şu anda sermaye sınıfımız ve emperyalizm için aşırılıkların törpülenmesi ve aynı yapının daha iyi yönetilebilmesi dışında bir amaç yoktur. Sonuçta bunların saati hep sömürüyü göstermektedir.

Böyle olunca AKP ile güreş tutan düzen muhalefeti, onun 13 yılda ülkeye verdiği şekli veri kabul etmektedir. AKP'nin kurduğunu, ondan daha iyi yönetmekten başka bir iddia yoktur ortada. Aslında bu bile fazla: Sonuçta en azından ilk 10 yılını büyük bir sermaye desteği ve uluslararası onayla geçiren AKP'nin ülkeye bıraktıkları düzenin kâr hanesine yazılmıştır ve düzen muhalefeti doğal olarak bunlara sadık kalacaktır.

Düzen muhalefedinin, ülkedeki sınıflar dengesini, daha doğrusu sınıf egemenliğini veri alması, sermayeden onaylı bir 10 yılın sonunda kurulmuş olan yapının şeklini alması maddenin doğasına uygundur.

Garip olan, böyle bir muhalefetin düzene uyamamış, yeni rejimle hiç uzlaşmamış olanlarca umut olarak görülebilmesidir: Yoksa sağcısı solcusu, tüm Türkiye bürokratlaştı da, hep beraber "içinde bulunduğu tasın" şeklini almaya mı karar verdi?

Bu soruya hak ettiği yanıtı vermek için düzen muhalefedinin kabından çıkmak gerekmektedir.

Azalarak biten Türkiye solu

TÜRKİYE KOMÜNİST HAREKETİNİN SİYASETİ, YÖNETİLEBİLİR BİR KAPİTALİZMİN MÜMKÜN OLABİLECEĞİNİ REDDETMEK, KAPİTALİZMİN ULUSLARARASI HİYERARŞİSİNDE ÇATIRDAMALARIN YAŞANDIĞI VE YENİ İTTİFAKLARIN DOĞDUĞU BİR DÜNYADA, "YANAŞMA" OLMAMAYI SİYASETSİZLİK OLARAK DEĞİL, BUZKIRAN OLARAK GÖRMEK ANLAMINA GELİYOR.

Bundan bir buçuk sene önce, başka bir vesileyle, başlıktaki kalıbın sonuna bir de "klişesi" ekleyerek bir yazı yazmıştım. Yazıya ilham veren kişinin adını anmaya gerek yok; özetle, Türkiye solunun "bölünerek azalmasının" sebebi, kibri, ulusalcılığı ve "ideolojik dayanak belirleme çabası" (artık her ne demekse) idi. Tabii bundan sonra bir Kürt hareketi övgüsü, Kürt hareketi ile Türkiye solu arasındaki ilişkinin "ittifak değil, iltihak" olduğunu söyleyenlere karşı bir öfke patlaması ve saire vardı.

Bense, doğal olarak, Türkiye solunun Kürt siyaseti ile fazlaca "yakınlaşan" gruplarının durumuna dikkat çekmiş, "sanki Kürt hareketi ile birlikte siyaset yapan solcular acayip kitleselleşmiş de bizim haberimiz olmamış" türü şeyler yazarak yukarıdaki iddiaları "klişe" olarak nitelendirmiştim. Tabii, iddiaları dile getiren yazarın, sola bir tür "likidasyon" çağrısı yaptığını da ekleyerek...

Doğrusu, talihsizlik yazımın en başında. Tarihsel birikimimize ve kolektif şuuru muza olan güvenle söylenen sözlerin çok geçmeden boşa düşeceğini tahmin edememiş olmak kuşkusuz benim hatam. "Bunları da aşarız" türü bir öz-güven deyip geçeyim. Fakat, "likidasyon" çağrısını ciddiye almak gerekir. Hele hele, o yazı yazıldıktan çok değil, birkaç ay sonra radikal demokrasi trenine yeni vagonlar eklenmişken...

Türkiye solu, azalarak bitmektedir. 12 Eylül ve sosyalizmin çözülüşü ile birlikte, zaten yarım yamalak olan tüm ideolojik referansları buharlaşan sol, havada uçuşan kavram setlerini bir matris oluşturacak şekilde değil, işine gelen biçimde dağarcığına katmış; silah görünce gönül yayları gevşeyenlerin, artık "kit-le" görünce heyecandan dizlerinin bağı çözülmüştür. 15 yıl önce "büyük siyaset"-te kaybolmamayı salık verenler, bugün HDP'den gelen her tür açıklamayı kılıfına sokmayı başarmaktadır. Artık mezarlıkta ıslık çalan solcu yoktur; yeni tür solcu, bataklıktaki sahte ışıklardan (Irrlicht) strateji kurmaktadır.

Bu stratejinin yeni ya da kimsenin aklına gelmeyen bir şeymişçesine sunulması ise, radikal demokrasi ile

büyülenen solcuların alamet-i farikasıdır. Gerçekten, ortada bir tarih bilinci filan kalmamıştır: Üzerinden hiçbir ciddi tartışma yapılmayan "Rojava devrimi"nden tutulsun da "anarşist belediyeler birliği"ne kadar, bütün "radikal" fikirler "teori"ye sızmıştır; fakat güncelin çekiciliği artmış, günümüzün kederi dağları aşmıştır. Büyük siyaset "politika yapmak"tır. Solun kendisini tarif ettiği zemin ortadan kalkmışsa bile ne gam! Saray yenilecektir, halk kazanacaktır.

Çok mu anlaşılmaz geliyor? Hemen izah edelim. Türkiye'de 2. Cumhuriyet'in "oturması" için yapılan tüm girişimler, politik bir başarı kazansın ya da kazanmasın, tüm meclis partilerini benzer bir ideolojik zemine yerleştiriyor. Elbette dört partinin de politik ağırlıkları, vektörel ve skaler büyüklükleri farklı farklı. Ancak sonuç değişmiyor: Dinin yalnızca toplumdaki değil, siyasetteki olumlu rolünü teslim eden, devlet ile "sivil toplum" (siz sadaka anlayın) arasındaki hibridleşmenin içerisinde salınan bir sosyal politika anlayışını savunan, tekelleri ve emperyalistleri ürkütmemeyi bir kural haline getiren, bir devridaim makinesi olarak düzenin devamından, sivri kısımlarını törpülemekten yana olan bir ideolojik kurgu bu. Eğer "restorasyon", sert bir altüst oluşun ardından kurulan rejimin kendisini sağlama alma ve yeni rejimin referanslarını kendi küçük "devrimci" grubunun dışında tüm topluma doğru genişletme eğilimiye, 2. Cumhuriyet'in restorasyonunun siyasi öznesinin kim olduğundan ya da olacağından bağımsız olarak, Türkiye'de son iki senede yaşanan gelişmeler bu pencereden bakınca anlamlı olmaktadır.

Yine mi fazla "soyut" kaçtı? Somutu da var. 7 Haziran seçimlerinden önce başlayan eklemleme süreci, seçimlerin ardından kesin bir kanaate dönüştü. Üstelik bu eklemleme süreci, tuhaf bir böbürlenme ile bir tür "Kürt ve Türk emekçilerinin birliği" süsü ile pazarlandı. Yukarıda bahsedilen ortak zeminde buluşma eğilimi ise ya

gözden kaçtı ya da halının altına süpürüldü. Siyaset ve ittifak böyle bir şeydi: Sen müttefikinle aynı şeyi düşünmeyebilirdin. Mesela senin müttefikin, AKP'nin değişmesi kaydıyla onunla koalisyona açık

ve biz...

olabilirdi. Ama sen gözleri ateş saçan bir AKP düşmanıydın. Mesela senin müttefinin patron temsilcileri ile siyaset icabı ("Ne yani, HDP'den sosyalizm mi bekliyorsun?") görüşebilirdi. Fakat sen, yiğidin harman olduğu yerden gelmiş bir emekçi dostu, halk aşığıydın.

Artık kimilerinin, 30 yıllık liberal ağzıyla bir tür "komploculuk" olarak nitelendirdikleri "büyük resim" budur ve Türkiye solu sürecin kendisini önemsiz, ne olduğu bir türlü anlaşılamayan "mücadele" ile istediği şekli verebileceği boş bir levha olarak telakki ederek güncel bakmakta ve büyülenmektedir. CHP artık moda değildir; solcu olduğumuzdan kelli mutlaka daha solunu aramak durumundayızdır. Çok memnun değilizdir, fakat Abdurrahman Çelebiler bize "geel gel" yapmaktadır.

Konu şudur: Haziran Direnişi'nin "öncüsü" olmasa da, onu şekle şemale sokmuş, bazı anlarda sigortası olmuş ve direniş gücünü artırmış olan Türkiye solu, kitlelerin içinde erime görüntüsü altında politik olarak HDP'ye angaje olmuştur. Türkiye komünist hareketinin, özellikle 2008 yılından itibaren AKP'yi merkeze alarak yürüttüğü siyasi faaliyetin mantığı kabaca, AKP'nin sıradan bir parti olmamakla birlikte has bir düzen partisi olmasından kaynaklanan enerjiyi sosyalizmin kabına aktırmaktan

**HAZİRAN
DİRENİŞİ'NİN
"ÖNCÜSÜ"
OLMASA DA, ONU
ŞEKLE ŞEMALE
SOKMUŞ, BAZI
ANLARDAN SİGORTASI
OLMUŞ VE DİRENİŞ
GÜCÜNÜ ARTIRMIŞ
OLAN TÜRKİYE
SOLU, KİTLELERİN
İÇİNDE ERİME
GÖRÜNTÜSÜ ALTINDA
POLİTİK OLARAK
HDP'YE ANGAJE
OLMUŞTUR.**

Referansları dağılan devrimciler

Kapitalizm, her yerde kendisine yönelik tepkileri de üretir. "Anti-kapitalist" hareketler, topraksız köylülere tutun da Rus Narodniklerine kadar tarihte hep "ihtiyat kuvvet" olarak sosyalizm mücadelesine katkı sağladı.

Türkiye'de de devrimciliğin kaynakları arasında elbette yalnızca tarihsel TKP yer almadı. Kemalizmden mühlhem "burjuva devrimini tamamlamak" olarak tarif edebileceğimiz bir devrimcilik türü, bu topraklarda uzunca bir süre solun kadro kaynaklarını besledi. Bugün, o devrimciliğin "temsiliyeti" CHP'dedir.

Diğer bir kaynak, Kürt özgürlük mücadelesi oldu. Kürt halkının eşitlik ve özgürlük taleplerinin yarattığı devrimci dinamik, yıllar boyu Türkiye solunun beslenme kaynaklarından olageldi. Bugün, bu devrimciliğin "temsiliyeti" HDP'dedir.

Demek istediğim, bu temsiliyetlerin değişmeyeceği değil. Değişir. İddiam başka: Kendisini 1. Cumhuriyet ile var eden bu devrimcilik türleri, sosyal ve radikal demokrasiler içerisinde soğurulmuş, dahası ayaklarını bastıkları zemin de ortadan kalkmış, tarihsel referansları dağılmıştır.

Kapitalizm, her yerde ve zamanda kendisine yönelik tepkileri de üretir, burası tamam. Ancak "strateji" oluştururken, yukarıdaki tezi göz önünde bulundurmakta fayda var.

ibaretti. Kapitalist Türkiye'nin bütün sorunlarının oluşturduğu kördüğümü büyük bir şiddetle çözmeye çalışırken yeni düğümler atan bu partiden kurtuluşla sosyalizm arasında bir örtüşme, en azından rezonans sağlanabilirdi.

"Biz", yani Komünist Parti, o birikimin temsilcisi olarak, şunu söylüyor: Düzen dışı olmasa da, düzenin canını sıkacak o büyük AKP karşıtı enerji, Ali'nin gidip Veli'nin gelmesi için değil, adlı adınca Sosyalist Türkiye için, bu düzeni yıkıp devrimci bir dönüşümü başlatmak için kullanılmalıdır. Sadece

Türkiye'de değil, tüm dünyada emekçi halkın emperyalistlere ve kapitalizme olan öfkesinin devrimsiz bir sol, düzeni değiştirme şansının yakın gelecekte eline geçmeyeceğini umutsuzca kabul eden bir sol tarafından emilmesine izin vermeyen bir sola ihtiyaç duyuyoruz. Türkiye komünist hareketi, kendini bir de böyle uluslararası bir misyonun parçası olarak görüyor. Kendi ülkemizdeki başarımızın ilham vereceğini akılda tutarak.

■ Erman Çete

En büyük 'vaadin' sahibiyiz

KOMÜNİST PARTİ, ADINA VAAT DİYECEKSEK SEÇİM DÖNEMLERİNDE SÖYLENEN SÖZLERE, EN BÜYÜK VAADİN SAHİBİDİR. AMA İSTERSENİZ HEP BİRLİKTE VAAT KAVRAMINI ATALIM ÇÖPE. GELECEK GÜZEL GÜNLER, İNSANLARIN OY VERİP GERÇEKLEŞMESİNİ BEKLEDİKLERİ BİR VAAT OLABİLİR Mİ?

Başka zaman başka yerde mümkün olabilir... "Vay be, asgari ücreti iki katına çıkartacaklarmış! Helal olsun, verdim oyumu gitti..."

"Ne yapayım asgari ücreti, bana kredi lazım kredi. Bak adamlar söz veriyorlar. Bir alsınlar seçimi, yırttık yine."

Başka zaman başka yerde seçimler böyle tartışılıyor ve böyle kazanılıyor olabilir. 2015'in sonbaharında Türkiye'de üstüne bu vaatlerin yazıldığı kâğıtlar, dağıtılan kâğıtlar veya duvarlara asılan kâğıtlar, hepsi çöptür!

1 Kasım 2015 seçimleri, en son, bu anlamda vaatlerin yarışı olacaktır.

Seçim bir yarışır elbette. 2015'te yarış herkesin kendi parkurunu kendi seçtiği bir kros sanki. Dere tepe, kuralsız, karanlık ve acımasız.

AKP'NİN YALANCI YALNIZLIĞI

AKP'nin bunca yıllık başarısının bazı sırları var. Herkes bütün açıklığıyla görmek istemediği için sır olarak kalıyor bunlar. Yoksa en temel olanlar, sermayenin ve emperyalizmin, çarklarını döndürmek için, örneğin 1990'ların çok katmanlı krizini geride bırakmak ve bizim bölgeyi baştan aşağı yeniden biçimlendirmek için Ankara'da alabildiğine gerici ve halkla arası iyi bir rejime ihtiyaç duyduklarıdır. Bu, neredeyse çıplak gözle görünen gerçeğin nasıl yutturulduğuyla ilgili başka sırlar da var. Seçimle bağlantılı iki tanesini söyleyelim.

Bir: Siyasal tablonun başlı başına bir kutbu olarak ya da "hepsi bir yanda AKP diğer yanda" biçiminde bir tablo resmetmeyi başarmıştır.

İki: Kurulu düzenin legalitesini karşısına alıp dağıtmış, hem düzenin mağduru hem de onu dağıtacak kadar güçlü olmayı temsil etmiştir.

Sermaye ve emperyalizmle uyumun propaganda değeri yoktur. Herhangi bir halk çoğunluğu "ABD'nin en iyi yalakaşı kimdir" sorusunun yanıtı üstünden kimseye destek vermez. Herhangi bir halk çoğunluğu zenginleri kim daha zengin eder üstünden oy kullanmaz. Diğer iki noktada ise çok önemli rol oynamışlardır.

İslamcılık, şeriatçılık... Türkiye'de kökleri en derinlere inen ideoloji kuşkusuz dindir. Bununla yarışabilecek tek alternatifse taassuba ve gerici otoriteye karşı özgürlükçü halkçı direnç olabilir. Yani bugün sosyalizm olarak tercüme edilebilecek olan

taraf. Ancak dinci ideolojinin avantajının abartılmaması gerek. İnsanların AKP döneminde tabur tabur şeriatçı kesilmesinin altında güçlünün arkasına sığınma güdüsü yatıyor. Bu yolla iş bulunabilir, kömür yardımı alınır, ihale kazanılır... Hiçbiri olmasa, umudu vardır! Dinciliğin "en güçlü tarafı temsil etmek"ten çıktığı bir kez ilan edilsin, Türkiye'de o yasak saçların savrulacağına, çocukların Kuran kurslarını asıp top peşinde koşacaklarına emin olabilirsiniz.

KOMÜNİSTLER NE VAAT EDEBİLİRLER SEÇMENE?

Vaatten sayılır mı, AKP'nin bir "kutup" olmadığını, "başarısı"nın düzen partilerince ve egemen sınıflarca ve emperyalizmle paylaşılan bir başarı olduğunu anlatmak? AKP "herkese" değil, emeğe ve insana düşmandı. Kendi başına da değildi. Düzeni en iyi temsil ettiği için bütün kötülükleri kendinde birleştirmiş bir sembol olabildiği için iktidarını sürdürdü bunca zaman.

Meclise dört parti girecek. Bu dört parti AKP'li yılların resmi muhalefeti oldular olmasına, ama Erdoğan'da temsil olunan gericiğin karşıtı oldular mı bir dakika için bile? Karşıt olsalar, Deniz Baykal kara çarşafılara rozet takar mıydı? Gericiliğe karşı dursaydı CHP'li milletvekilleri daha yeni TSK'nın Suriye ve Irak'a girmesine izni uzatan tezkereye ellerini kaldırırlar mıydı? MHP ne zaman lazım olsa sokakta linçlerde saf tutar mıydı? HDP, Gezi'de düşen bir çocuğumuzun ağabeyini ekrana çıkarttı da, Haziran direnişçilerine darbeci der miydi, sembol AKP'yle ve sembolize ettikleriyle temelli bir derdi olsa? Said-i Nursi'yi "referans" ilan ederek mi karşıtlık kurulur Tayyip'le? Barış denilen şey Amerikan koalisyonunu alkışlayarak verilen bir mücadele midir?

Meclise giren ve gireceği kesin olan partilerin AKP rejiminin parçası olduklarını söylemek, tanım gereği bir vaat değildir. Emeği ve insanı ayağa kaldırmadan bir milim ilerlenemeyeceği, karanlıkların dağıtılamayacağını anlatmak, vaat sözcüğü açısından boştur.

Komünistler başkalarının yapmaya çalıştığı gibi "güç ideolojisi" mi yaymalıdır? Güç ideolojisi güçsüzleri, kendilerini çaresiz hissedenleri kolay bir kurtuluş fikrine davet etmektir. Aslında asgari ücreti şu kadar yapacağım vaadi "oy vermek yeter" anlamına gelir. Komünizm ise mücadele çağrısıdır.

Türkiye alabildiğine politize bir toplum artık. Sokakta, kahvede, okulda, işyerinde insanlar memleketin halini konuşuyorlar. Konuşurken heyecanlanıyorlar, kızıyorlar, taraf oluyorlar.

Oluyorlar mı? Oluyor muyuz gerçekten? Oluyor musunuz!

Harekete geçmeden, kızgınlık hissini üstüne eylemini bina etmeden, taraf olmak derken oyunu emanet etmenin ötesini

Cenneti ellerimizle kurmak

Komünist Parti'nin programı "sosyalizm programı"dır. Seçimin hemen eşliğinde, Partinin en önemli propaganda araçlarından biridir program. Açın bakın, bu belgede insanlığın en görkemli yarattığı sosyalizm, sınıfsız sömürsüz insanlık resmediliyor madde madde. Ya da, aynı anlama gelmek üzere, mücadele eden, örgütlenen, örgütlü bir devrimi gerçekleştiren emekçi kitlelerin neler yapabileceği anlatılıyor. Komünist Parti cennet vaat etmiyor. Cenneti kendi ellerimizle kurmaya çağırıyor.

"Komünist Parti programı, işçi sınıfı öncülüğünde gerçekleşecek devrim döneminin programıdır. Kapitalizm koşulları altındaki mücadele döneminde,

partinin tüm siyasal açımları bu programın yaşama geçmesinin zorunlu koşulu olan sosyalist iktidar perspektifi doğrultusunda gösterir. İşçi sınıfını örgütlü mücadele içinde siyasallaştırmak, eğitmek ve iktidar odağı durumuna getirmek bu dönemin temel görevidir. Komünist Parti, işçi sınıfının ve emekçilerin ekonomik, toplumsal hak ve istemleri için yürüttükleri mücadeleyi, sosyalist iktidar mücadelesiyle bağını kurarak ve kapitalizm koşullarında bu istemlerin ya yalnızca kısmen karşılanabileceğini ya da hiç karşılanamayacağını açığa çıkaracak bir şekilde destekler ve örgütler." (Komünist Parti, Sosyalizm Programı: <https://www.kp.org.tr/tr/node/2>)

düşünmeden...

Politize toplumun zaafı örgütsüzlüktür. Meclis partileri güçlerini halkın örgütsüzlüğüne dayandırıyorlar.

Vaat mi? Komünist Parti'nin en büyük vaadi bu olmasın sakın?

Halk, emekçi halk nerede olursa olsun bir araya gelsin, tartışsın, konuşsun, karar versin, paylaşsın, kendini çoğaltsın, örgütlensin ve harekete geçsin. Komünistlerin çağrısı ve sözcük denk gelir mi gelmez mi, bilinmez vaadi bu olabilir ancak. Komünist Parti bunu yapmaya çalışıyor. Her zaman, her gün, seçimden önce, seçim sırasında ve seçimden sonra.

Özgürlük başka nedir ki? Adalet örgütlenen ve kendini yalnız hissetmekten kurtulmaya başlayanların talebiyse elde edilebilir bir şey olur. Yoksa yüzde on barajını aştığı ölçüde şikâyetini de unutanların adaleti ne menem bir şeydir? Eşitlik zekatın hakkaniyetli dağıtılması mıdır? Ücretleri açıkl sınırnın altından yoksulluk sınırına doğru yukarı çekince eşitlik mi olur? Yoksa eşitlik birbirleriyle yoksullukta yarışanların tamamının kendi anadillerinde konuşabilmeleri, eğitim alabilmeleri midir? Ezilmenin onuru olmaz. Eşitlik için mücadele eden ezilenler onuru o mücadeleleri sırasında üretirler.

Komünist Parti bu yolun temsilcisi

olduğu için, adına vaat diyeceksek seçim dönemlerinde söylenen sözlere, en büyük vaadin sahibidir. Ama isterseniz hep birlikte vaat kavramını atalım çöpe. Gelecek güzel günler, insanların oy verip gerçekleşmesini bekledikleri bir vaat olabilir mi?

Yoksa doğrusu Nâzım'ın dediği gibi midir yine:

Gelecek günler için / gökten ayet inmedi bize / onu biz kendimiz / vaat ettik kendimize / bir şarkı istiyorum / zaferden sonrasına dair / kim bilir belki yarın...

Zor mu? Elbette zor. Bugün yeterince güçlü müyüz? Hayır, tersine.

İsterseniz, vaat yok!

İsterseniz, insanın yaratabileceği en güzel şeyin, tek gerçekçi biçimiyle, insanların insanlara vaat etmesi anlamında en büyük vaadin sahibiyiz...

■ Aydemir Güler

Aşamacılık ve ütopyacılığın

HDP SOL İÇİNDE VE SOL HDP İÇİNDE BULUNUYOR, TARTIŞIYOR. KÜRT HAREKETİYLE HAREKET EDEN, ONU REFERANS ALAN SOL İÇİN KENDİNİ VE BU HAREKETİ TANIMLAMA SORUNU ÖNEM TAŞIYOR. SOSYALİST DEVRİM PROGRAMINI SAHIPLENEN KOMÜNİSTLER İÇİNSE TARTIŞMANIN FARKLI BİR EKSENİ VAR.

Kürt Siyasi Hareketi'nin (KSH) Türkiye coğrafyasını gözetken siyasi açılımı Halkların Demokrasi Partisi (HDP) 7 Kasım seçimlerinde, Haziran'daki başarısını büyüteceği iddiasıyla seçim çalışmasını sürdürüyor. "İnadına" sloganıyla çalışan HDP, geçen seçimdeki slogan ve taleplerini küçük farklarla¹ yeniden gündeme getiriyor.

Bölgedeki yeni dengelerin yükselen aktörü olarak öne çıkan HDP'ye yönelik sol çevrelerden yükselen eleştiriler ve yanıtlar "yeterince solcu olmadığı" vs. "zaten solcu olduğunu iddia etmediği" ekseninde bir kısır tartışmayla sürüyor.

Buradaki tartışma aslında HDP ölçeğindeki bir partinin Türkiye'de "seçim siyaseti" kulvarında oynamaya başladığında böyle bir yönelimden kaçamayacağı/kaçmasının gerekli olmadığı gibi bir tartışmaya denk düşse belki daha verimli bir alana sıçratılabilir.² Ancak, henüz bu düzeyde bile olgunlaşmadan bir seçim gidiyor, diğeri geliyor, Kürt hareketinin gündemini kasıp kavuran gelişmelerin tetiklediği sevinç, üzüntü vb. duygulanımlar siyaseti belirliyor.

HDP siyasetinin/söyleminin eklektik/çelişkili doğası da benzer bir şekilde iki uçtan çekıştirilen, sağlıklı bir taraflaşmayı beraberinde getiriyor.

Bu sadece Türkiye solunun 21. yüzyılın son liberal saldırısı karşısındaki kültürel ve ideolojik zayıflığının ürünü bir arıza değil ama. Tartışmanın netleşmesini engelleyen nesnel belirleyenler de var. Nedir bunlar?

DEVLET Mİ, ÖZERKLİK Mİ?

Öncelikle HDP dediğimizde herhangi bir programatik referansı olan bağımsız bir öznen değil, Kürt çevrelerin çok farklı bileşenlerinin (başta PKK merkezli Kürt Siyasi Hareketi'nin - KSH) belirlenimi altında şekillenmiş bir siyasi odaktan bahsediyoruz. Burada KSH'nin Türkiye'deki sol çevrelerle etkileşimi, hem Kürt çevrelerin kendi aralarındaki bir muhasebenin nedeni, hem

de sonucu olarak küçük de olsa başka belirleyici bir faktör. Buna emperyalizmin bölgesel çıkış arayışları ve içinden geçtiğimiz dönemde Türkiye'deki yönetsel yapıya ilişkin önerilen/önerdikleri restorasyon programını, bir de olmazsa olmaz bir aktör olarak uluslararası ağlarıyla liberal solu da ekleyecek olursak; çok farklı denge ve bileşenlerin belirlediği bir siyasi oluşumla karşı karşıya olduğumuzu söyleyebiliriz.

Dolayısıyla HDP'nin yalnızca seçim siyaseti yapmak ve kapsayıcı olmak adına değil, kendisini belirleyen bu dinamiklerin oluşturduğu dengeler nedeniyle de tutarlı bir "siyaset" sunma imkânı bulunmuyor.

Geçtiğimiz günlerde Kürt hareketine desteğini Mednuçe TV'ye verdiği söyleşiyle gösteren Slavoj Žižek'in yaptığı açıklamalarda ortaya çıkan "çelişkili" tablo da bu sorunun aslında Kürt siyasetinin bütünü için geçerliliğini bir süre koruyacağını kanıtı gibi. Kürtlere "İsrail gibi olma" tavsiyesinde bulunarak "cesur bir çıkış" yapan Žižek³

konuşmasında bir yandan "Ortadoğu'da bir Kürt devletinin olması kimse için tehdit değil" bir yandan "Kürtlerin özerkliği büyük bir umuttur" demekten de çekinmedi.

ÇELİŞKİ STRATEJİNİN İKTİDARSIZLIĞINDA

Kürt hareketinin bu "ulusal" kimlikten kaynaklı çelişkili yaklaşımlarının ve siyasi farklar içeren tartışmasının hangi eksenleri ortaya çıkardığına bakalım olursak...

Geride kalmış ama hem farklı özneler için hem de Kuzeyli öznelerin kendi içinde de hiçbir zaman tam olarak bitmeyecek olan bir tartışma "devlet" konusuyla ilgili. PKK'nin ve Abdullah Öcalan'ın "Demokratik Konfederalizm" stratejisi çerçevesinde ortaya çıkan diğer oluşumların bir süredir daha net bir şekilde yürüttükleri stratejide bir "Kürt devleti" değil, bölge için bir konfederasyon kurgusu var. Zaten bu literatürde "ulus devlet" aşıldığı ve yerellik, yerinden yönetim ve radikal demokrasi gibi kavramlaştırmalarla bütünleşen bir "demokratikleşme" programı baskın olduğu için eski paradigmadaki -aşamalı da olsa bir- devletleşme kurgusunun gündemde olmadığını söyleyebiliyoruz. Ancak, Kürt hareketinin farklı bölmelelerinde iktidarı, "uluslaşma süreci sonucu oluşacak

nesi yeni?

bir devlet" kurgusuyla tasavvur edenlerin -Kürdistan'ın Birinci Cumhuriyetçileri- bulunduğu da bir gerçek. Burada, emperyalist sistemin yeni yönelimleri ve ihtiyaçlarının birinci değil, ikinci cumhuriyetçilerin tercihleriyle örtüştüğünü belirtmek de gerekiyor.

HDP'nin de kendi bulunduğu alanda ve tüm belirlenimlerine rağmen güçlendirmeye çalıştığı "demokratik konfederasyon" programının sosyalist devrimci bir perspektifle eleştirisinde kritik halka ise, programın "aşamacı" niteliği ve "ütopyacı" muhtesasıdır. Uluslararası alanda da muadilleri güç kazanan ve her türlü "yerel, yerinden katılım" başlıklarını öne çıkartan radikal demokrasi programı, emperyalist sistemin ulus devletleri tasfiye ederek yeniden oluşturmaya çalıştığı yağma düzeniyle örtüştüğü oranda önü açılan bir "toplumsal devrim" programıdır. Sosyalist devrimci perspektif ise siyasal iktidarın alınmasını, dolayısıyla siyasal devrimi öncelikli gören ve bu haliyle her türlü "aşamacılıktan" ayrılan bir yaklaşıma sahiptir.⁴

Son olarak sosyalizm programının kritik bir diğer unsurunun "üretim araçlarının özel mülkiyetine son verilmesi" olduğunu ve "işçi sınıfı siyasetinin" böyle bir sistem sorunu üzerine inşa edildiğini hatırlatarak bitirelim. Muhtevayı "yeni", "zengin" ve "katılımcı" kılacak olanınsa bugünkü zorlu koşullarda, sosyalist devrim programı için verilecek örgütlü bir mücadelenin pratiği olacağını unutmamalıyız.

■ Gamze Erbil

1) HDP'nin iki seçim bildirgesi, büyük ölçüde benzerlik taşıyor. Küçük fark derken kastedilen, örneğin Haziran'daki seçim bildirgesinde "radikal demokrasi" sözcüğü bir kez kullanılırken, bu defa altı kez kullanılıyor, şeklindeki farklılıklar.

2) Evet, Türkiye solunun bu seçim/meclis tartışmasını biraz daha "gerekçeli" bir şekilde yapması ve bu netliğin sağlanması bir gereklilik.

3) Zizek'in "çıkışı" ayrı ve uzun değerlendirilmesi gereken bir çıkış. Ama söylediklerinden bu cesur çıkışı cımbızlama'nın meşru olduğunu, hatta belki de istendiğini iddia etmekte bir sakınca yok.

4) Tabii burada, sosyalist devrimci perspektifin devrim yapmadığı durumda ne yapacağı sorusunun, sadece karışık ve yorgun zihinlerin bir sorusu olduğunu söylemeden geçemiyoruz. Yüzyıl kadar önce tamamlanmış ve eğitim programlarında tanımlı bir başlık olarak yer almış siyasal devrim-toplumsal devrim tartışmasının sıfırdan yapılabilme ihtimalinin olması üzücü tabii.

Kanton-karton tartışması

PKK'NİN KÜRT HALKININ YEREL ÖRGÜTLENMELERİNİ ÖNE KOYARAK YÜRÜTTÜĞÜ SİYASİ FAALİYETLER, BULUNDUĞU COĞRAFYALARDA "İKİLİ İKTİDAR" TARTIŞMALARINI GÜNDEME GETİRİYOR. İLGİNÇ OLAN BUNUN KÜRTLERİN YÖNETİMİNDEKİ GÜNEY KÜRDİSTAN'DA DA YAŞANMASI.

Güney Kürdistan'da Kürtler arası gerginlik şiddetlenerek sürüyor. ABD'nin Irak işgalinden beri yönetimde yerleşiklik kazanmış olan Barzani liderliğindeki Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) yönetiminin hedef alınması öncelikle bölgede genel olarak güç dengelerini değiştiren gelişmelerin olmasıyla açıklanabilir. Eski ittifak sisteminin önemli ayaklarından biri olan Barzani KDP'sinin de Erdoğan AKP'si gibi artık "son kullanma tarihini geçtiği" söylenebilir. Hatta 20 Ağustos'ta görev süresinin dolmasıyla şiddetlenerek süren tartışmada, Barzani'yi hedef alan saldırılarda, "Seni başkan yaptırmayacağız" sloganının önemli bir yer tuttuğunu da not edelim. Ama kapitalizmin ağır çelişki biriktirmiş krizli tablosunda restorasyon süreçlerinin ihtiyaç duyulan "hızda" gerçekleşmediğini biliyoruz.

Barzani ile gerilimi oluşturan "iç dinamik" de uluslararası gelişmelerin yanında ve ona paralel olarak Kürdistan İşçi Partisi (PKK) liderliğindeki Kürt Siyasi Hareketi'nin (KSH) yönetsel alternatif oluşturma arayışı doğrultusunda yaptığı çıkışlar.

Bilindiği gibi 8 Ekim 2015'te, Süleymaniye, Kaladize, Germiyan gibi şehirlerde, "maşlar ödenmiyor" gerekçesiyle, KDP ve onun liderliğindeki Kürdistan Bölgesel Yönetimi aleyhinde yapılan gösterilerde beş kişi öldü. Sonrasında da saldırı ve çatışmalar sürdü, konu başka siyasi ayrışmaları da gündeme getirecek biçimde sıcak tartışmaları başlattı.

Tartışmalarda giderek belirginlik kazanan da PKK ve KDP arasındaki güç kavgası. Şengal ilçesinin yönetimiyle ilgili tartışmayla somutlaşan gerilimde, PKK ilçenin IŞİD'den kurtarılan bölgelerinde kanton ilan etmek istemiş ve kendi yapılarını kurmaya başlamıştı. Barzani buna dönük önlemler olarak kanton girişimini "karton" benzetmesiyle karşılamıştı.

YERELLİKLER, DEMOKRASİ, İÇ SAVAŞ

Nisan ayı ortasında PKK'ye yakın bir yayın organına konuşan örgüt liderlerinden ve KCK Yürütme Komitesi üyesi Duran Kalkan şunları söylemişti: "Güney Kürdistan, merkezi bir siyasi yönetim altında yaşayamaz, bir olamaz. Çünkü içinde birçok lehçe ve çok değişik halk toplulukları var. Güney Kürdistan'da merkezi diktatörlük yaşayamaz. Bu bölgeyi demokrasi birleştirir ve yaşatır.

Demokrasi de halkın yönetime katılması, yerel yönetimin güçlü olması demektir. Yani 'Güney Kürdistan'ı Erbil'den yöneteceğiz, sadece yönetim Erbil'de olacak' dememek lazım."

Buna sert tepki gösteren Mesud Barzani, Kalkan'ı "vatana ihanetle" suçlayarak, Kürtlere "bu sesin çıkmaması için bütün gücünüzle çaba gösterin" demiş ve şu ifadeleri kullanmıştı: "Bu tür açıklamalar halkın yaşamını, vatanın birliğini ve milli huzuru hedeflemektedir. Bu açıklamalar iç savaşı ve iki idareli yönetimi tahrik ediyor."

Barzani'nin açıklamasının ardından "şaşırtıcı" vurgusunu öne çıkartan bir resmi açıklama yapan KCK, bir kez daha yerellik, demokrasi vurgusu yaparak bu savununun "iç savaş çıkarmakla" eşdeğer tutulmasına tepki gösterdi. Barzani'nin açıklamasının "siyasi sorumlulukla bağdaşmadığı" belirtilen açıklamada şunlar söylendi: Ulusal kongrenin tartışıldığı bir dönemde bu tür ifadelerde bulunulmasının hiç kimseye faydası olmayacaktır. Biz hareket olarak anlaşılmaz biçimde yaratılan gerilimler içinde olmayacağız.

'ESKİ DENGELER DEĞİŞTİ, İLİŞKİLER TÜKENDİ'

Türkiye'deki 7 Haziran seçimlerinde KDP ve PKK'nin Halkların Demokratik Partisi'nin (HDP) desteklenmesine ilişkin tutumlarında da sıkıntılar yaşanmıştı. Her iki Kürt partisi de hem HDP'nin Türkiye seçimlerindeki "barajı geçme ve AKP'yi zayıflatma" politikasına destek vermiş, hem de HDP'ye mesafe koymuştu. Bu farklı yaklaşımların, birbirine zıt konumların ürünü olarak ortaya çıktığı ve HDP içindeki eğilim çeşitliliğinin iki kutbunu oluşturduğu biliniyor.

7 Haziran seçimlerinden sonra da PKK'den KDP ile ilişkilerinin bittiği yönündeki açıklama da sürecin bir diğer dönüm noktası olmuştu. Mednuçe TV'ye konuşan Duran Kalkan, "Eski dengeler değişti, ilişkiler tükendi. Yeni ilişkiler ortaya çıkacak. Kürt siyasetinde kendisini merkezi gören Kürt yönetimi tükendi. Güney Kürdistan siyaseti de, KDP-PKK ilişkileri de yeniden şekillenecek" demişti. Kalkan'ın KDP ile ilişkilerin bitişini "Cumhurbaşkanı Erdoğan, 'Kürt sorunu yoktur' diyerek İmralı sürecini bitirdi. Aynı şekilde KDP de PKK'yle bütün ilişkilerini bitirdi" şeklinde bir paralellikle duyurması dikkat çekici bulunmuştu.

KEMAL OKUYAN

Radikalizm ve sosyal

Bilmiyorum yazıya radikalizm ve sosyal demokrasinin tanımlarıyla başlamak gerekir miydi? Başlardık da bitmeyebilir, yerimiz kalmazdı. Şimdilik şöyle geçelim, radikalizm bir açıdan kötü bir şey değil. Devrim “radikal”, kökten bir dönüşümdür; sınıfsız sömürsüz toplum hedefi kendi başına bayağı radikal bir hedeftir; komünizm de radikal bir siyasal akımdır. Lakin radikalizm bugün büyük oranda, burjuva ideolojisinin “radikal gruplar” yaftasının esiridir.

Uzak dursun, biz radikal filan değil, komünistiz.

Radikal grup dedikleri, toplumsallaşma derdi olmayan, dışavurumcu, kural tanımayan küçük siyasi oluşumlar. Bir açıdan küçümsüyor, yeri geldiğinde polisiye bir vakaya dönüştürüyorlar radikal gruplar diyerek. Diğer yandan yeri geldiğinde bir olumlamaya da dönüşüyor adlandırma. Yakın geçmişte bu ülkede antikomünizmin en ince örneklerini sergileyen gazetenin adının Radikal olması, düzenin katlettiği gençlerin örgütlerine, tarihlerine düzen adına “romantizm” üretmesi şaşırtıcı değil.

Şaşırtıcı değil çünkü, sermaye diktatörlüğünün radikal gruplarla gerilimli bir flört içine girmesi oldukça eski bir öykü. Öncesi var da, asıl İkinci Dünya Savaşı sonrasında sosyalizm artan prestijinden korkup, radikal grupları komünist partileri zora sokacak bir unsur olarak görmeye, kullanmaya başlıyorlar.

Böylece ilginç bir şey oluyor, bazı komünist partileri, ne yazık ki, bir düzen partisi olma yoluna girip devrim fikrinden uzaklaşırken, sermaye sınıfı komünist partilerin dışında kalan ve ağırlıklı olarak “gençlik hareketi” görünümündeki oluşumları da kontrol altına almanın yolunu buluyordu. Kimi komünist partiler tuzağa düşüp meseleyi “provokatör gruplar” a indirgemekteydi. Emperyalistler, şanlı işçi sınıfının önünü maceracılarla kesmeye çalışıyordu!

Bu vardı ama asıl komünist partiler ile radikalizmin arası açılıyordu, amaç buydu. Böylece komünist partiler ağır abiye dönüşüyor, radikaller ise amaçsız-disiplinsiz öfkenin etrafa saçıldığı küçük bir dünyada birkaç yıl vakit öldürdükten sonra normalleşen(!) insanlara daralıyordu.

İyi ki bazı komünist partiler bu tuzağa düşmedi, düşenlerse hâlâ krizde.

Bir de sosyal demokrasi var... Onun için de düzen değişikliği talebini sistem içinde tutma ihtiyacının ürünü diyebiliriz. Sosyal demokrasinin kökenini boş verin; bir zaman kartaldı; devrimciydi, Marksistti. Adım adım gelen bir dönüşümle, Birinci Dünya Savaşı ile birlikte artık kapitalist

“ TÜRKİYE'DE DÜZEN DEĞİŞİKLİĞİ TALEBİNİ TEK BAŞINA DİLE GETİREN, SERMAYENİN-EMPERYALİZMİN SİYASETİ YENİDEN YAPILANDIRMA GİRİŞİMLERİ KONUSUNDA SÜREKLİ UYARI YAPAN, SAİD-İ NURSİ GERİCİLİĞİNİN SOLA BULAŞTIRILMASINA İTİRAZ EDEN, ÖZETLE BURNUNUN DİKİNE GİDEN BİR PARTİ VAR; KOMÜNİST PARTİ... BİR DE RADİKALLER... İKİ SOSYAL DEMOKRAT PARTİ ARASINDA GİDİP GELEN, ONLARLA İTTİFAK YAPMAK İÇİN YOLLAR ARAYAN VE DE YAPAN...”

Çizim: Ömer Koçağ

demokrasi...

**RADİKAL GRUPLAR
"AŞIRI"LIKLARIYLA
SIKIŞTIRIRKEN
KOMÜNİST PARTİLERİ,
SOSYAL DEMOKRASİ
"SORUMLU POLİTİKA"
İLE RAHATSIZ ETMİŞTİR
YILLAR BOYU. YUKARI
TÜKÜRSEN BIYIK,
AŞAĞI TÜKÜRSEN
SAKAL!**

sistemin sol yüzüdür sosyal demokrasi. Antikomünizmdir, tekelciliktir, ikiyüzlü- lüktür, emekçi yığınları düzene bağlama- nın en etkili aracıdır.

Radikal gruplar "aşırı"lıklarıyla sıkıştırırken komünist partileri, sosyal demokrasi "sorumlu politika" ile rahatsız etmiştir yıllar boyu. Yukarı tükürsen bıyık, aşağı tükürsen sakal!

Tekellerin medyası Fransa'da, İtal- ya'da ve başka bazı ülkelerde 1950'lerden 70'lere komünist partilerle mücadelede kolayını bulmuştu. Bu partiler sola yö- neldiğinde ya da işçi sınıfı bu partilerin etkisiyle yaygın grev ve eylemlilik süre- cine girdiğinde hemen sosyal demokrasi kartı ileri sürülüyor ve "işte ciddi sol parti böyle olur, komünistler yıkıcı, sosyal demokratlar yapıcı" edebiyatı başlıyordu.

Ama o kadar değil! Bir kez bu şekilde baskı altına alınan komünist partiler aynı anda yine basın tarafından radikal küçük grupların allanıp pullandığını, bu grupların eylemlerinin pertavsızla büyü- tülüğünü görüp şaşırıyorlardı. Bazen burjuva gazetelerinde "siz de kendinizi devrimci mi sanıyorsunuz" türünden

yorumlar çıktığı da oluyordu.

Ya işte böyle, sermayeye yaranmaya kalkarsanız, feleğiniz şaşar!

Ancak madalyonun öbür yüzüne de bakmak gerekiyor. Radikallerin tavrına...

Avrupa'da bu türden oluşumlar hep "komünist partisi" eleştirisi ile yola çıktı. Doğal, ana akım geleneksel komünist partilerdi solda. Bu eleştirilerin bir bölü- mü haklı, en azında hak verilebilecek içerikte. Bazı komünist partilerin devrim fikrinden vazgeçtiği, bir düzen partisi haline dönüştüğü yabana atılacak, büsbütün temelsiz suçlamalar değildi. Avrokomünizm denen sapkınlığın nelere yol açtığını hepimiz biliyoruz.

Bazı komünist partileri eleştiriyi hak ediyordu tamam. Peki, bu radikal gruplar ne yapıyordu?

Fransa'da 60'ların ikinci yarısında komünist partiyi yeterince devrimci bul- mayanlar, o dönemin genç ve yükselen sosyal demokratı Mitterand'ın çevre- sinde toplandı, ona destek verdi. Daha sonra da, hiç Fransız Sosyalist Partisi'nin (yani sosyal demokrasinin) etkilerinden uzaklaşmadılar.

İYİ NUMARA!

Sermaye açısından iyi numara, sosyal demokratlar açısından iyi numara, radikaller açısından da iyi numara.

Her yerde böyle oldu. 1974'te önemli bir dönüşüm sürecine giren Portekiz'de, Komünist Parti'yi acımasızca eleştiren birçok "devrimci grup" sosyal demokratların himayesinde siyaset yapmaktaydı. İlkesiz siyasetin yatağıdır sosyal demokrasi, onun içinde illa tutunacak bir dal bulunurdu. O dal radikalleri düzene bağlar ama bunu kimse ayıplamazdı.

Yakın dönemde Syriza buna mükemmel bir örnek oluşturdu. Yunanistan'da devrimcilik konusunda kimsenin sorgulayamayacağı gerçek bir komünist çizgi izleyen KKE'yi düzen partisi diye düşman ilan edenler, tekellerin çocuğu Çıpras'a âşık oldular, onunla büyük siyaset yapmaktan hiç çekinmediler. Syriza yeni bir sosyal demokrat oluşum haline

gelirken, radikalleri de içine aldı. Sonra bir bölümü dışarı kusuldu ama değişen bir şey yok, aynı yolda devam edip, Yunanistan Komünist Partisi'ni reformizmle suçlamaktalar!

Şimdi seçimler öncesinde bütün bunlar nereden çıktı diye soruyorsunuz... Şuradan çıktı: Türkiye'de düzen değişikliği talebini tek başına dile getiren, sermayenin-emperyalizmin siyaseti yeniden yapılandırma girişimleri konusunda sürekli uyan yapan, Said-i Nursi gericiliğinin sola bulaştırılmasına itiraz eden, özetle burnunun dikine giden bir parti var; Komünist Parti..

Bir de radikaller... İki sosyal demokrat parti arasında gidip gelen, onlarla ittifak yapmak için yollar arayan ve de yapan.. İki sosyal demokrat parti CHP ve HDP'dir. Düzen dışı parti ise tektir.

Emek sömürsünde yok farkları

SEÇİMLERDEN SONRA KOALİSYON GÜNDEMDE. İŞÇİ VE EMEKÇİLER İÇİN EN TEMEL HAKLARDA DAHİ BİRBİRİ İLE FARKI KALMAYAN BU PARTİLERİN BİR ARADA OLMASININ ÖNÜNDE ENGEL BULUNABİLECEĞİNİ DÜŞÜNEN VAR MIDIR? YENİ TÜRKİYE HEPSİNİ AYNI YERE SAVURUYOR.

1 Kasım'a sayılı günler kaldı. İktidarı süresince erken seçim yapmamakla övünen AKP, Türkiye'yi iteklediği karalıktan kendisini kurtarabilmek için seçimlere sarılıyor. Bir yıl içinde ikinci kez halk sandığa gidiyor. Ankara'daki katliamın ardından ülke siyasetindeki kırılma, seçim çalışmalarını da etkiledi. Katliam öncesi Türkiye ile sonrası seçim çalışmalarının dili, yaklaşımı, yöntemi değişti.

Seçim sonrası koalisyon hükümeti güçlü bir seçenek olarak gündemde, hangi partilerle koalisyon yapılacağı dahi açıklanıyor. 7 Haziran seçimlerinden sonra koalisyon yapmama konusunda kararlı olan partiler "koalisyona varız" açıklamaları yayınlıyor. Burjuva partilerin siyaset tarzında var yalancılık, sahtekârlık. Süleyman Demirel'in başbakanlığı döneminde, bir gazeteci "Efendim geçmişte dediklerinizin bugün tersini söylüyorsunuz" diyerek yaptığı eleştiriye Demirel, "Dün dündür, bugün bugündür" demişti. Burjuva politikacıları çok iyi anlatır bu söz.

Partilerin seçim bildirgeleri 7 Haziran seçimlerindeki kadar çok büyük farklar taşıyor. AKP dahil meclisteki partiler, işçi ve emekliler için daha iyi ücret, daha iyi sosyal güvenlik sistemi, kayıtdışı oranını düşürme, işsizliği azaltma, demokrasinin yerleştiği iş ve yatırım ortamının iyileştirilmesi vb taleplere bildirgelerinde yer vermiş. Farklılaştıkları noktalar elbette var. Ama önemsiz sayılır. Bu söylediklerinin tamamı sermayenin, emperyalizmin izin verdiği yere kadar. Çoğu da yalandan ibaret. Asgari ücretlilere verilecek aylıklar için AKP, asgari ücret tespit komisyonuna 1300 TL önerdiğine bildirgesinde yer verirken, CHP asgari ücret üzerindeki gelir vergisini kaldıracağını ve aylıkları 1500 TL düzeyine çıkaracağını söylemiş. HDP ise bildirgesinde asgari ücretin insan onuruna uygun bir düzeye çıkarılacağını ifade etmiş, metnin ilerleyen bölümlerinde asgari ücretin 1800 TL olacağına ve asgari ücretten vergi alınmayacağına yer vermiş. Partiler, neredeyse aynı vaatlere sahip. Oysa bu partiler asgari ücretle yaşamını sürdürmek zorunda kalan milyonlarca emekçiye yaşanabilecek bir ücreti vermeyi ifade etmiyor. Emekçilerin yaşayabilmek için çok daha fazlasına ihtiyacının olduğu ise Türk-İş tarafından yapılan bir araştırma ile ifade edildi. 2015 Ekim ayı "açlık ve yoksulluk sınırı" araştırmasının sonucuna göre;

Dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken gıda harcaması tutarı (açlık sınırı): 1379,09 TL.

Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim,

TÜSİAD heyeti AKP Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu'yla

sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer harcamaların toplam tutarı (yoksulluk sınırı): 4492,15 TL'dir.

Bu araştırma sonucuna bakarak partilerin asgari ücret hakkındaki vaatlerine rasyonel tadilatlarla bile yaklaşamayacağı görülüyor. Araştırma sonuçlarına göre, "2015 yılının ilk on ayı sonunda ailenin mutfak harcamasına 147 TL ek yük gelmiştir. Ailenin aylık yaşam maliyetindeki artış, yılbaşına göre 478 TL olmuş, bekâr olan bir çalışanın aylık yaşama maliyeti ise Ekim ayı itibarıyla 1664 TL'ye yükselmiş ve yılbaşına göre 206 TL artmış. Oysa aynı dönem itibarıyla net asgari ücret artışı sadece 110 TL olmuştur."

Asgari ücret hakkında Haziran'daki seçimde yaşanan polemik, partilerin bu konuya yaklaşımını özetler nitelikte. Başbakan Davutoğlu Haziran ayındaki seçimlerden önce, "TÜSİAD'a buradan çağrıda bulunuyorum, her fırsatta hükümeti eleştirmek için açıklama yapıyor, çıksınlar istatistiksel hesap versinler; asgari ücret 1500 TL olursa kaç işyeri kapanır" diyerek patronlara seslenmiş, işçi düşmanı Maliye Bakanı ise, "asgari ücreti 1500 TL 'ye çıkarmak işçiye zulümdür" diyebilmişti. 1 Kasım seçimleri için ilan ettikleri bildirmede asgari ücreti 1300 TL yapacağız dahi diyememiş, asgari ücreti belirleyen tespit komisyonuna önerdiğini söylemiş, ayrıca işyerlerinin tehlike sınıfına göre asgari ücretin farklılaşabileceğini ifade etmiştir. Bu vaatlerin Türk-İş'in araştırmasında da ifade edildiği gibi, işçiler için ücretlerin yükselmesi anlamına gelmediği, ücretlerde de esnekliği gündeme getirmeye hazırlandıkları açıktır.

OY SAYISINA GÖRE VAAT

Nüfus içerisindeki oranı fazla olan kesimler seçim bildirgelerinde daha fazla öne çıkıyor. Sayıları her geçen gün artan emeklilerin hakları, önceki seçimlerde bu kadar gündeme gelmemişti. Seçim bildirgelerinde emeklilik yaşı ve emekliliği hakediş koşullarında herhangi bir değişiklik yer almazken, emeklilerin ücretlerinde yapılacak kısmi iyileştirmelerden, maaşlardan destek primi kesilmeyeceğinden ya da azaltılmasından bahsediliyor.

CHP, emeklilere Ramazan ve Kurban bayramlarında birer maaş ikramiye vereceğini, MHP yıllık 2 bin 800 TL destek öde-

TÜSİAD Genel Başkanı Cansen Başaran Symes HDP Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ'la

**TÜSİAD Genel Başkanı
Cansen Başaran Symes
MHP Genel Başkanı Devlet
Bahçeli'yle**

mesi yapacağını, AKP, yıllık ilave 1200 TL vereceğini, HDP ise 1800 TL aylık vereceğini ifade ediyor. Ancak emeklilere yapılacak ödemelerin miktarları da asgari ücretliye yapılacak ödemeler gibi emeklilerin bir aylık harcamasını karşılamaktan oldukça uzak. AKP'nin 13 yıllık iktidarında emeklileri yalnızca seçim dönemlerinde hatırladığını da not etmek gerekiyor.

Kayıtdışılık konusunda da partiler birbirine yakın taleplerle sahip. Ortadan kaldırmak değil, azaltmak hedefleniyor. AKP kayıtlı çalışan sayısını artırmayı hedeflerken, MHP kayıtdışısını en aza indirmeyi, CHP AB ülkeleri ortalamasına getirmeyi, HDP ise kayıtdışısını önleyeceğini vaat

ediyor. Bugüne kadar olan pratiklerine ve çalışmalarına bakıldığında her dört partinin de kayıtdışılık ile bir mücadele yürütebileceklerine inanmak çok zor. Bildirgelerinde sermayenin herhangi bir alanını boşaltmayan partilerin, bırakın tamamen ortadan kaldırmayı, Türkiye ekonomisinin yüzde ellisini oluşturan kayıtdışılığı azaltması dahi mümkün görünmüyor.

Türkiye'de kamuya ait mal ve hizmetlerin sermayeye aktarılmasında özelleştirmeler önemli işlev üstlendi. Kamuya ait olan özelleştirilecek neredeyse her yer özelleştirildi. Bildirgelerinde özelleştirmelere yer veren partilerden CHP bu konuda da ortalamacı yaklaşırken, bazı sektörlerin

**BİLDİRGELERİNDE
SERMAYENİN
HERHANGİ
BİR ALANINI
BOŞALTMAYAN
PARTİLERİN,
BIRAKIN TAMAMEN
ORTADAN
KALDIRMAYI,
TÜRKİYE
EKONOMİSİNİN
YÜZDE ELLİSİNİ
OLUŞTURAN
KAYITDIŞILIĞI,
AZALTMASI
DAHİ MÜMKÜN
GÖRÜNMEYOR.**

adını geçirerek sürecin şeffaf olmadığından yakınıyor. Örneğin şeker fabrikalarının özelleştirme kapsamından çıkarılacağı ve bu sektöre destek verileceği belirtilen CHP bildirgesinde, enerji sektöründe özelleştirmelere karşı olunmadığı ancak sürecin saydam olması gerektiği vurgulanıyor. HDP ise bugüne kadar herhangi bir özelleştirme sürecinde muhalefet yapmamasına, bu başlığı gündemine almamasına rağmen, artık neredeyse biten özelleştirmelerin durdurulacağını söylüyor.

Seçimlerden sonra koalisyonun gündemde olduğundan yazının başında söz etmiştik. İşçi ve emekçiler için en temel haklarda dahi birbiri ile farkı kalmayan bu partilerin bir arada olmasının önünde engel bulunabileceğini düşünen var mıdır? Yeni Türkiye hepsini aynı yere savuruyor. Çalışanların gelirlerinin azaldığı, işsizliğin ve sömürünün arttığı, sermayenin ise huzurunu kaçırmayan, sermaye ve emperyalizm için güvene ve istikrara... Hangisi iktidara gelirse gelsin, hangileri koalisyon yaparsa yapsın, sonuç değişmeyecek.

Seçimlerde aykırı olan tek ses var: Umudu, direnci, onuru temsil eden Komünist Parti. Doğruları söyleyen, sermayenin değil işçilerin iktidarını hedefleyen.

■ Zehra Güner

Geçmiş haklarından vazgeç, kadroya geç!

Çalışma yaşamının en yakıcı sorunlarından biri elbette ki taşeron işçiliği. Ülkemizde sayısı kesin olarak bilinmemekle birlikte yaklaşık 3-4 milyon kişinin taşeron işçisi olarak çalıştığı tahmin ediliyor. Sayıları bu kadar fazla olunca da doğal olarak her seçim öncesi düzen partileri tarafından hatırlanıyor, seçimlerden sonra yeniden unutuluyorlar. Bu "hatırlama olayının" en ilginç örneklerinden birine karayolu işçilerinde tanık olduk. Karayollarında yıllar boyu asıl işi yapmalanna rağmen "taşeron işçisi" olarak çalıştırılan işçilerin, aslında Karayolları Genel Müdürlüğü'nün işçisi oldukları Yargıtay kararıyla kesinlik kazanmıştı. AKP, yıllarca bu Yargıtay kararını tanımadı. Karayolu işçileri, 2011 yılından beri AKP hükümeti tarafından "bugün git, yarın gel" denilerek oyalandı. İşçiler bu süreçte pek çok eylem yaparak geçmiş beş yıldan doğan hakları için alacak davaları açtılar; bu davalarda 70-80 bin TL'ye varan alacakları hak ettiler.

Karayolu taşeron işçilerinin kadroya

alınmasına yönelik ilk ciddi açıklama ise her ne hikmetse Haziran seçimlerinin öncesinde geldi. Yol-İş Sendikası'yla AKP, 1 Mayıs günü karayolu işçilerini bir salona toplamayı ve Davutoğlu'nun kadro açıklamasını burada bir şova dönüştürerek yapmasını planladı. Gelen tepkilerden olsa gerek, toplantı tarihi 1 Mayıs yerine 30 Nisan olarak değiştirildi. Davutoğlu tam da Haziran seçimleri öncesinde, "Yarın 1 Mayıs. 6 bin 417 karayolu işçisinin kadrosu hayırlı olsun" sözleriyle işçilerin ağzına bir parmak bal çaldı. Ama o balın tadı damağında kaldı işçilerin. Salondaki konuşmaların ardından, yine bir türlü kadro gelmedi. Neyse ki Kasım seçimleri çıktı da, hükümet onları bir kez daha hatırladı. 31 Ağustos günü Kars ve Elazığ işçilerine kadro verildi, 20 Ekim günü ise (yani seçime 12 gün kala) diğer illerdeki kadroların büyük bölümü verildi. Tabii kadroların bir de bedeli oldu, işçiler geçmiş döneme ilişkin açtıkları davalardan, beş yıllık ücret farkı alacağından vazgeçme koşuluyla kadrolu olabildi.

**TÜSİAD Genel Başkanı
Cansen Başaran Symes
CHP Genel Başkanı Kemal
Kılıçdaroğlu'yla**

Çin - İngiltere ilişkilerinde yeni sayfa

ABD VE İNGİLTERE'NİN ÇOK UZUN SÜREDİR BİRLİKTE HAREKET ETTİKLERİ SIR DEĞİL. ANCAK ÇİN HEYETİNİN İNGİLTERE ZİYARETİ SIRASINDA DUYURULAN "21. YÜZYILDA KAPSAMLI KÜRESEL STRATEJİK ORTAKLIK" BEYANI İNGİLTERE'NİN GİDEREK DAHA BAĞIMSIZ SİYASET İZLEMeye BAŞLADIĞINA İŞARET EDİYOR.

Çin Halk Cumhuriyeti Devlet Başkanı Şi Cinping'in İngiltere'ye gerçekleştirdiği beş günlük gezi sırasında 61,5 milyar dolarlık anlaşma imzalandı. Gezi sırasında İngiltere'de uzun süredir yapılacak ilk nükleer santralin üçte birinin Çin'e ait olması kararlaştırılırken, ikili işbirliğinin artırılması da görüşmelerin konusu oldu.

Çin'in resmi ajansı Xinhua, gezinin "çatışmazlık, karşılıklı saygı ve kazan-kazan" ilkelerine dayandığını öne sürerken, İngiltere basınının tepkisi bu yönde olmadı. İngiltere gazetesi Independent, Şi Cinping'in gezisini İngiltere başbakanına yakın bir eski danışmanı kaynak göstererek "milli aşağılanma" olarak adlandıracak kadar ileriye gitti.

Gezi sırasında Şi Cinping için şaşılahtırıcı törenler yapıldığı görülürken, The Financial Times da gezinin İngiltere'ye son yıllarda yapılan en önemli diplomatik gezi olduğunu ve Şi'nin gelmesinin "büyük güç ilişkilerini yeniden düzenleyeceğini" belirtti. Pekin Renmin Üniversitesi'nden Wang Yiwei de gezinin ABD'ye dönemin değiştiğine dair "çok önemli bir sinyal" gönderdiğini öne sürdü.

ABD'DEN BAĞIMSIZ SİYASET

ABD ve İngiltere'nin çok uzun süredir birlikte hareket ettikleri sır değil. Ancak gezi sırasında duyurulan "21. yüzyılda kapsamlı küresel stratejik ortaklık" beyanı İngiltere'nin giderek daha çok bağımsız siyaset izlemeye başladığına işaret ediyor.

Geçtiğimiz Mart ayında İngiltere, Çin tarafından kurulan Asya Altyapı Yatırım Bankası'na üye olacağını duyurmuş ve ABD'nin tepkisini çekmişti. İngiltere bu bankaya katılan ilk Batılı ülke olurken, İngiltere'den cesaret alan Almanya, Fransa ve İtalya gibi Avrupa ülkeleri ve Avustralya gibi bölgedeki ABD müttefikleri de bankaya katılarak ABD'ye karşı sirt çevirmişti.

Bölgedeki Çin üstünlüğüne karşı blok oluşturmaya çalışan ABD ise, Japonya başta olmak üzere Filipinler ve Vietnam gibi müttefikleriyle yetinmek durumunda kaldı. ABD'nin yalnızlığı Güney Çin Denizi meselesinde de görülüyor. Geçmişte uluslararası meselelerde başta İngiltere olmak üzere Avrupa Birliği ülkelerinin desteğini kolayca alabilen ABD, bölgedeki çekişmelerde AB'den destek bulamadığı gibi, bölgeye askeri gemi ve uçak yollayarak gerginlik yarattığı için eleştirilerek de maruz kalıyor.

Şi Cinping tarafından gerçekleştirilen geziye, bütün kraliyet ailesinin katılması, kra-

GEÇMİŞTE AB ÜLKELERİNİN DESTEĞİNİ KOLAYCA ALABİLEN ABD, BÖLGEDEKİ ÇEKİŞMELERDE AB'DEN DESTEK BULAMADIĞI GİBİ, GERGİNLİK YARATTIĞI İÇİN ELEŞTİRİLERE DE MARUZ KALİYOR.

liçenin yemek düzenlemesi, Şi ile İngiltere Devlet Başkanı David Cameron'ın birlikte bira içmesi ve gösterilen ilginin boyutu İngiltere'nin Çin'in yatırımına ihtiyaç duyduğunu gösteriyor. Yapılacak yatırımın 3 bin 900 kişiye istihdam sağlayacağı bildirilse de, gezinin öneminin bunun ötesinde olduğu ortada.

Çin Halk Cumhuriyeti devlet başkanının gezisinden hemen önce, İngiltere'deki 3 binin üzerinde çelik işçisinin işine son verileceği duyurulmuştu. İskoçya'da 143 yıldır kesintisiz süren çelik üretiminin bitirileceği bildirilirken, işten çıkarmaların sebebinin Çin'in üretim maliyetinin altında çelik satarak diğer firmaları iflasa sürüklemesi olduğu söyleniyordu. Görüş-

melerde bu konunun da "insan hakları" ile birlikte gündeme getirilmesi istenirken, öncelikler ve ihtiyaçlar buna izin vermedi.

Bu konuları açma görevi Şi ile yarım saat görüşebilen İşçi Partisi'nin yeni lideri Jeremy Corbyn'e verilirken, Şi Cinping'e karşı protesto gerçekleştiren 47 yaşındaki "demokrasi aktivisti" Şao Ciang'ın tutuklanması ve evinin aranması da İngiltere'nin "liberal değerlerine" aykırı bulunarak eleştirildi ve İngiltere'nin Çin'in "isteklerine uyduğu" söylendi.

İki taraftan da gelen açıklamalara göre geziyle birlikte İngiltere-Çin ilişkilerinin "altın çağı" başlamış oldu.

■ Tulga Buğra Işık

Yahudi soykırımı Filistinlilerin işi mi?

NETANYAHU BU İDDİAYI ORTAYA ATMASININ SEBEBİNİ KENDİSİ AÇIKLIYOR. GELEN ELEŞTİRİLER ÜZERİNE KONUŞAN İSRAİL BAŞBAKANI, HITLER'İ AMACININ "FİLİSTİN ULUSUNUN İŞGAL OLMADAN ÖNCE DE YAHUDİLERİ YOK ETMEK İSTEDİĞİNİ GÖSTERMEK" OLDUĞUNU BİLDİRİYOR. NETANYAHU'NUN BÖYLESİ BİR İDDİAYA NEDEN İHTİYAÇ DUYDUĞU İSE AŞIKÂR;

İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, Nazi Almanyası'nın faşist lideri Adolf Hitler'in Yahudi soykırımından yana olmadığını, Yahudileri yalnızca sürmek istediğini, onu soykırma ikna edeninse Filistinli müftü Emin el-Hüseyni olduğunu öne sürdü. Dünya Siyonist Kongresi'nde yapılan bu konuşma tartışma yaratırken, kimileri Netanyahu'yu "Hitler'i aklamak" ile suçladı, kimileriyse Netanyahu'ya duyulan antipati üzerinden Hüseyini'yi temize çıkartmaya çalıştı.

Filistin halkını hedef aldığı açık olan bu söylem, tarihsel gerçeklerden bağımsız olarak İsrail halkını Filistinlilere karşı kışkırtmayı amaçlıyor. Öte yandan Sheldon Adelson bağlantılı bir düşünce kuruluşunun, Mart ayından bu yana bu iddia üzerine çalışmalar yaptığı ve Netanyahu'nun konuşmasını temellendirecek makaleler kaleme alındığı görülüyor. Tarihse bize Hitler'in de Hüseyini'nin de savunulamayacağını gösteriyor.

MÜFTÜ İLE HITLER'İN GÖRÜŞMESİNDE NELER OLDU?

Öncelikle Kudüs müftüsü Hüseyini ile Hitler'in görüşmesinin ne zaman gerçekleştiğini hatırlamakta fayda var. Aralarında İsrail'in Bar-İlan Üniversitesi'nde Soykırım Araştırma Enstitüsü başkanı Dan Michman ve İsrail'in Soykırım Müzesi'nin baş tarihçisi Dina Porat'ın da olduğu pek çok tarihçi

28 Kasım 1941'de gerçekleşen görüşmenin soykırım planlarından daha sonra olduğunu öne sürüyor. Metni olmayan görüşmede Hüseyini'nin Hitler'e Yahudileri "yakmasını" söyleyip söylemediği bilinemezken İsrail gazetesi Haaretz, Nazi diplomatı ve Ortadoğu uzmanı Fritz Grobba'nın anılarına dayanarak görüşmeyi aktarıyor.

Konuşmanın başında müftünün Hitler'e onu kabul ederek verdiği "büyük şeref" için teşekkür ettiği, Hüseyini'nin Hitler'i bolca övdüğü ve "tüm Arap dünyasının kendisine hayran olduğunu" söylediği bildiriliyor. Hüseyini, Hitler'le üç ortak düşman paylaştıklarını söylerken, bunların "İngilizler, Yahudiler ve Bolşevikler" olduğunu belirtiyor. Hitler'e yakınlığı sınır tanımayan Hüseyini, Arapların "liderliği altında" olduklarını öne sürerek Naziler için kan dökmeye hazır olduklarını belirtiyor. Hitler, Yahudilerin baş düşmanlarını olduğunu, İngilizler ve Bolşeviklerin de farklı amaçları olmasına rağmen "Yahudiler tarafından" yönetildiklerini söyleyerek ikisine de karşı olduklarını söylüyor.

Ortadoğu'daki tek amaçlarının Yahudileri yok etmek olduğunu bildiren Hitler, bunun gerçekleşmesi durumunda Hüseyini'nin "Arap dünyasının sözcüsü" olacağını vaat ediyor. Belgelere göre konuşmanın çok büyük bir bölümünde söz Hitler'deyken, Hitler'in Yahudileri yok etmekten bahsettiği ve Hüseyini'nin dalkavukluk yapmakla

yetindiği görülüyor.

TARTIŞMANIN KERAMETİ!

Niyet okumaya gerek kalmadan Netanyahu bu iddiayı ortaya atmasının sebebinin kendisi açıklıyor. Gelen eleştiriler üzerine konuşan İsrail başbakanı, Hitler'i sorumluktan arındırmak istemediğini, amacının "Filistin ulusunun işgal olmadan önce de Yahudileri yok etmek istediğini göstermek" olduğunu bildiriyor. Netanyahu'nun böylesi bir iddiaya neden ihtiyaç duyduğu ise aşikâr; yalnızca Ekim ayının başından beri 57 Filistinlinin İsrail güvenlik güçleri tarafından öldürüldüğü, 2 bin Filistinlinin de yaralandığı biliniyor. İsrail'in Filistin'i işgali tüm gayrimeşruluğu ile ortada dururken, Netanyahu kendisine dayanak arıyor.

Suçlu Filistinlilere atan tezin temelinde ise Adelson bağlantılı Kudüs Halkla İlişkiler Merkezi (JCPA) isimli düşünce kuruluşunun çalışmaları yer alıyor. Mart ayında yayımlanan bir "çalışmasında" St. Anselm Üniversitesi'nden Joseph Spoerl, Hitler'in 1941 yılına kadar Yahudileri sürmekle yetindiğini, müftünün "ısrarı" üzerine "kitle katliamının" çözüm haline geldiğini söylüyor. "Filistinliler, Araplar ve Soykırım" başlıklı makale, Hüseyini ve Hitler'in 1 saat 15 dakikalık görüşmesinden yararlanarak, Filistinlilerin işgale direniş göstermediğini, Yahudileri "zaten öldürmek istediklerini" kanıtlamaya çalışıyor.

Dünyanın komünisti

DÜNYA KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİ TOPLANTISI'NIN 17.'Sİ BU YIL TÜRKİYE'DE YAPILIYOR. İŞÇİ SINIFI HAREKETİNİN GERİ ÇEKİLDİĞİ DÖNEMDE BİR İLERİ ÇIKIŞ VE CESARET ÖRNEĞİ OLARAK OLUŞTURULAN PLATFORM SOVYETLER'DEN ALDIĞI GELENEĞİN DE MİRASÇISI DURUMUNDA.

1999'dan bu yana toplantılar ve gündemleri

- 1999, Atina:** Kapitalist kriz, küreselleşme ve bunlara emek mücadelesinin yanıtı
- 2000, Atina:** Komünistlerin ittifak ve işbirliği deneyimi
- 2001, Atina:** Komünistler ve emek ve sendika mücadelesi
- 2002, Atina:** 11 Eylül sonrası dünyada yeni durum
- 2003, Atina:** Savaş ve kapitalist küreselleşme karşısındaki hareketler ve komünistler
- 2004, Atina:** Emperyalist saldırganlığa direniş, mücadele cepheleri ve alternatifler
- 2005, Atina:** Kapitalizmin güncel eğilimleri: Ekonomik, siyasi ve toplumsal etkileri. Komünistlerin alternatifi
- 2006, Lizbon:** Uluslararası duruma bağlı tehlikeler ve olanaklar. Emperyalist strateji, enerji konusu, halk mücadelesi, Latin Amerika deneyimi ve sosyalizm umudu
- 2007, Minsk:** Büyük Ekim Devrimi'nin 90. yıldönümü: Değerinin güncelliği ve kalıcılığı. Emperyalizme karşı ve sosyalizm için mücadelede komünistler
- 2008, Sao Paulo:** Uluslararası gündemde yeni olgular. Ulusal, toplumsal, çevresel ve emperyalistler arası çelişkiler ve sorunlar. Barış, demokrasi, egemenlik, ilerleme ve sosyalizm mücadelesi ile komünist ve işçi partilerinin birliği
- 2009, Yeni Delhi:** Uluslararası kapitalizmin krizi, işçilerin ve halkların mücadelesi, alternatifler ve komünist ve işçi sınıfı hareketinin rolü
- 2009, Şam Olağanüstü Toplantısı:** Filistin halkı ve diğer Ortadoğu halklarının kahramanca mücadelesiyle dayanışma
- 2010, Tshwane:** Kapitalizmin derinleşen sistemik krizi. Komünistlerin barış, ilerleme ve sosyalizm mücadelesinde egemenliğin savunulmasında, toplumsal ittifakların derinleştirilmesinde, anti-emperyalist cepheyi güçlendirmedeki görevleri
- 2011, Atina:** Uluslararası durum ve SSCB'deki karşı-devrimden 20 yıl sonra komünistlerin deneyimi. Kapitalist kriz ve emperyalist savaş koşullarında sınıf mücadelesinin gelişmesi, işçi sınıfı ve haklar için güncel halk mücadeleleri ve isyanların büyütülmesi, proleterya enternasyonalizminin ve anti-emperyalist cephenin güçlendirilmesi, kapitalizmin alaşağı edilmesi ve sosyalizmin inşası için görevler.
- 2012, Beyrut:** Tırmanan emperyalist saldırganlık karşısında halkların sosyal, ekonomik, demokratik haklarının ve özlernlerinin karşılanması için ve sosyalizm için mücadelenin güçlendirilmesi
- 2013, Lizbon:** Kapitalizmin krizinin derinleşmesi, işçilerin ve halkların hakları mücadelesinde işçi sınıfının rolü ve komünistlerin görevleri. Emperyalizmin saldırısı, uluslararası düzeyde güçlerin yeniden hizalanması, ulusal sorun, sınıfsal kurtuluş ve sosyalizm mücadelesi.
- 2014, Guayaquil:** Krizlere, savaşlara ve ırkçı ve gerici güçlerin büyümesine neden olan emperyalizme ve kapitalist sömürüye karşı mücadelede Komünist ve İşçi partilerinin rolü. İşçilerin ve halkların hakları, ulusal ve toplumsal kurtuluş, sosyalizm için.

Çizim: Ömer Koçağ

Sınıflar mücadelesinin ulusal ve uluslararası boyutları arasında kurulacak bağ, uluslararası birikimi içselleştirmiş ve bu birikimin sınırlarını aşma gücünü gösteren komünist partiler gerektirir. Komünist mücadelede ülkeler arasındaki eşitsiz gelişim, yeni dönemlerin devrimci olanaklarını bazılarının diğerlerinden daha önce kavramasına ve komünist hareketteki statükoyu kırmasına olanak sağlayabilir. Enternasyonal örgütlenmeler tarihi, bu mücadelenin ileri atılan ve geri düşen deneyimlerinden oluşmaktadır.

19. yüzyılda Avrupa'da burjuva devrimlerine karşı yükselen işçi sınıfı hareketinin taşıyıcısı olan örgütlerle enternasyonal gelişti. 1864'te Uluslararası İşçiler Derneği adıyla kurulan kurulan I. Enternasyonal, içinde anarşist, Marksist, farklı siyasi eğilimlerin bulunduğu bir yapıydı. Marksizmin damga vurduğu II. Enternasyonal ise, 19. yüzyılın kısıtlarını 20. yüzyıla taşıdı, Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin ağırlığıyla devrimci bir kopuş

yaşayamadı ve düzen içine

kayarak tasfiye oldu.

Bu kopuşa Ekim Devrimi'yle Bolşevik Parti öncülük etti, Marksizm-Leninizmin temellerini attı.

1919'da III. Enternasyonal, Komünist Enternasyonal (Komintern) olarak kuruldu. Komintern, dünya komünist hareketini Sovyet

iktidarının kazanımının

korunması merkezinde örgütledi. Ortak bir program, güçlü bir

örgüt ve paralel uygulanan politikalar üretildi. Ne var ki Komintern'in ülkelere yüklediği sorumlulukları

içerip aşacak bir devrimci atılım, faşizmin yükseldiği koşullarda yaşanmadı. 2. Dünya Savaşı'nda Sovyetler'in faşizme karşı zaferi sonrası Komintern'in yerini, yeni kurulan sosyalist ülkeler arasında Kominform, Komünist ve İşçi Partileri

Türkiye'ye geliyor

Enformasyon Bürosu aldı.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi 1957, 1960, 1969 yıllarında sosyalist olan ve olmayan ülkelerden partileri bir araya getirdiği Uluslararası Komünist ve İşçi Partileri Konferansları düzenledi. Sosyalist sistemin iç konsolidasyonuna odaklanan bu enternasyonal hat, kendi misyonunu yerine getirirken uluslararası komünist hareket bünyesinde devrimci arayışlar ortalamaya hapsedildi. Barış içinde sosyalist ve kapitalist sistemi bir arada yaşatma politikası, komünist hareketi canlı bir devrimci strateji tartışmasından mahrum bıraktı. 1990'larda Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler çözümlürken, geçmişte belki bunu belli ölçüde kırabildiği için Küba yaratıcı bir dirayetle ayakta kaldı.

SOVYET SONRASI DÖNEM

Sovyet sonrası dönemde Marksist-Leninist çizgiyi resmen terk eden partiler karşısında bu çizgide direnenler 1999 yılında Yunanistan Komünist Partisi'nin çağrısıyla bir araya geldiler. 2006 yılına kadar Atina'da gerçekleşen ve onlarca ülkeden parti temsilcilerinin katıldığı bu toplantılar sonradan farklı ülkelerin ev

sahipliğinde gerçekleşmeye başladı. NATO'nun emperyalist militarizmde üstlendiği yeni rollere, ırkçılığın ve gericiliğin yükselişine, işçi sınıfına dönük saldırılara karşı ortak bir tutum geliştirilmesini sağlayan bu platform, Sovyet döneminden kalma barış, demokrasi ve sosyalizm söylemlerini sürdürüyor.

Toplantıların gelişiminde, ABD merkezli emperyalist kuşatma karşısında çeşitli kapitalist rejimlere dayalı ulusal direnişlerin etkisi hissediliyor. Örneğin 2007'de Beyaz Rusya toplantısında devlet başkanı Alexander Lukaşenko, 2008'de Brezilya toplantısında devlet başkanı Lula de Silva selamlama gönderiyor, toplantılarda tek kutupluluğa karşı çıkış artarak vurgulanıyor. Buna karşılık 2011 ve 2012 toplantılarının sonuç deklarasyonlarında burjuva ideolojisine, oportünizme

ve sosyal demokratların etkisine karşı komünistlerin vermesi gereken ideolojik mücadeleye dikkat çekiliyor. 2007'den beri ev sahibi ülkedeki partinin tüm katılımcılar adına yayınladığı sonuç deklarasyonunun 2013'ten itibaren farklı eğilimleri yansıtmaya başladığı da görülüyor.

YOLDAŞÇA TARTIŞMA, DAYANIŞMA VE İŞBİRLİĞİ

Toplantının bu seneki ev sahibi olan Komünist Parti'nin Merkez Komite üyesi Kemal Okuyan sorularımızı yanıtladı.

Dünya Komünist ve İşçi Partileri Toplantısı'nın 17'si Türkiye'de yapılıyor. Bunun özel bir anlamı var mı?

Her şeyden önce bizim için var. Bu kadar geniş çaplı ve anlamı olan bir etkinliğe ev sahipliği yapmak kuşkusuz önemli. Tarihi daha önce kararlaştırılmıştı, bir de üstüne 1 Kasım seçimleri geldi. Komünist Parti için büyük bir sınav.

Özel bir gündemi var mı toplantının?

Toplantılar genellikle geniş bir başlık üzerine sunulan tebliğler ve onlara ilişkin tartışmalarla geçiyor. Ayrıca komünist partilerin ortak etkinlik ve eylemleri için de bazı kararlar alınıyor. Bunun dışında, komünist partileri arasındaki kimi farklılıkların gözlemlendiği yoldaşça tartışmalar için de bir zemin sağlıyor bu toplantılar.

Nedir bu farklılıklar?

Tarihte neyse o! Burjuva düzeni içinde kısmi iyileştirmelerin bir anlamı var mı; sosyalist devrim öncesinde bir ara aşama mümkün mü; şimdinin popüler konusu Rusya ve Çin'le ilgili alınacak tutum hemen ilk akla gelen konular. Ciddi görüş ayrılıklarının olduğu açık, bunlar hemen bir kalemde giderilecek

aynımlar değil. Ancak bu toplantılar partilerin birbirini daha iyi anlaması için fırsat sunuyor.

Sanyorum katılımcılar arasında Çin Komünist Partisi de var.

Evet, bu toplantıların önemli bir bölümüne katıldılar. İstanbul'a kalabalık bir heyetle geliyorlar. İktidarda olan başka partiler de var. Küba, Vietnam, Laos... Parlamentoda temsil edilen partiler... Örgütsel açıdan zayıf partiler... Değişik koşullarda mücadele eden birçok parti eşit koşullarda geliyor ve tartışıyorlar.

Herhangi bir hiyerarşi ya da doğal ağırlığı olan partiler yok mu?

Herhangi bir hiyerarşi yok, kimse bunu kabul etmez de. Ancak ağırlığı olan partiler elbette var. Bu da son derece doğal. Birbirine yakın, birlikte hareket eden partilerden de söz edebiliriz. Bizim partimizin de özel olarak yakın durduğu, işbirliğini çok geliştirdiği partiler var. Ancak Dünya Komünist ve İşçi Partileri Toplantısı, bütün bir aileyi kapsıyor. Evet derin görüş ayrılıkları var ama sonuçta hep beraber, komünist kimlikle siyaset yapıyoruz.

İstanbul'daki toplantıya kaç parti geliyor?

Sayı artabilir ama şu anda 61. Toplantıya 61 partiden, 100'ün üzerinde delege katılacak.

Komünist Parti ne bekliyorbu toplantıdan?

Sonuçta ciddi bir yükün altına girdik bu toplantı için. Zamandan söz ediyorum. Prestij kısmı ile hiç ilgilenmedik. Bizim kongre kararlarımız var, dünya komünist hareketi bizim için bir "dış" mesele değil. Harekete katkımızın ve varlığımızın niteliğini değiştiriyoruz. Toplantıyı da böyle değerlendiriyoruz. Tartışmalara yapacağımız girdiler var. Uluslararası alanda önemsenen, dinlenen, saygın bir partiyiz. Birçok dostumuz seçim sonuçlarının temel gösterge olamayacağını partimiz örneğinden hareketle yeniden görmüş oldu. Partilerin birbirinin iç işlerine karışmadan, tartışabileceği, dayanışabileceği, işbirliği yapabileceği, hatta karar mekanizmalarının bir bölümünü ortaklaştrabileceği bir zeminin yaratılması için elimizden geleni yapacağız. Bunun yanı sıra ikili görüşmeler için de fırsat olacak bu toplantı.

Toplantının açış konuşmasını yapıyorsunuz, ana eksen ne olacak?

Türkiye, Türkiye'de sosyalizm mücadelesi hakkında merak edilen her şey. Ve nasıl bu kadar özgüven sahibi olduğumuz sorusuna yanıt vermiş olacağız.

Dipten gelen dalgayı mı bekliyoruz?

İŞÇİ SINIFININ BUGÜN YENİDEN SINIF MÜCADELESİYLE, ÖRGÜTLÜ MÜCADELEYLE BULUŞMAYA İHTİYACI VAR. TARİHTEKİ ÖRNEKLER BİZE BUNUN MÜMKÜN ANCAK KENDİLİĞİNDENLİĞE BIRAKILDIĞINDA İSE ÇOK UZAK OLDUĞUNU GÖSTERİYOR.

Komünistler olarak sosyalizmin iktidarını kurmak için mücadele ediyoruz. Kapitalizm kendiliğinden çökmeyeceğine ya da komünistler seçimlerde yüzde 40 oy alarak iktidara gelemeyeceğine göre sosyalist iktidarı kurmak ancak devrimci bir durumla mümkün olacaktır. Sorun devrimci durumu ortaya çıkartacak kitlesel kalkışmaların nasıl ve ne zaman gerçekleşeceği.

Türkiye kitle geleneği zayıf bir ülke. Gezi eylemlerine kadar pek çok kimse Türkiye’de kitlesel bir kalkışmanın yaşanabileceğini pek akla hayale getirmiyordu. Haziran direnişi bunun mümkün olduğunu gösterdi ancak bunun yanı sıra, örgütlü

müdahale olmadığında kitlesel kalkışmaların sosyalizmi iktidara yaklaştırmadan sönmülenebileceğini de.

Haziran direnişi ile ilgili en çok tartışılan konulardan biri eylemlere katılan kitlenin emekçiler olup olmadığıydı. Örgütlü bir işçi sınıfının damgasını vurmadığı bir kalkışmanın düzenin temellerini sarsması, solun müdahalesine alan açması zor. Haziran direnişinin emekçi karakterli olduğunu ancak işçi sınıfının bu direnişe damga vurmadığını söyleyebiliriz. Zira işçi sınıfının gücünü hissettirdiği böyle bir momentin iktidar üzerinde yapacağı etki de daha farklı olacaktır.

Tarihe baktığımızda Türkiye’de işçi

sınıfının gerçekleştirdiği böyle bir kalkışmanın en ileri örneği olarak 15-16 Haziran’ı görüyoruz. 1970 yılında işçiler, sendikalar yasasında yapılan değişikliği protesto etmek için iş bırakarak fabrikalardan sokaklara döküldü ve İzmit-İstanbul hattında, yani Türkiye’nin sanayi üretim merkezinde, hayatı felç etti. İşçilerin kalkışmasının verdiği korku iktidara İstanbul ve İzmit’te 60 gün sıkıyönetim ilan ettirdi. Yüz bine yakın işçinin katıldığı iki gün süren eylemler burjuvaziye ve iktidarını gerçekten korkutmuştu.

ÖRGÜTLÜ SINIFIN ESERİ

15-16 Haziran kalkışmasının ardında örgütlü bir güç olup olmadığı ya da eylemlerin ne ölçüde kendiliğinden geliştiği Türkiye solunda bolca tartışıldı. Şüphesiz bu eylemlerin belirleyeni, 1960’lı yıllarda hızla büyüyen Türkiye işçi sınıfının örgütlü mücadele ile tanışması ve aktif mücadele veren kendi sınıf sendikasına sahip olmasıdır. 1967 yılında Türk-İş’ten ayrılan sendikaların kurduğu DİSK 1970 yılına gelinceye kadar örgütlediği kitlesel eylemler, direnişler ve grevlerle işçi sınıfının önemli kesimlerini aktif bir mücadelenin içine soktu. Bu mücadelenin örgütlenmesinde ve yükseltilmesinde 1965 seçimlerinde yüzde 3 oy alarak meclise 15 sosyalist milletvekili sokmayı başaran TİP’in de katkısını eklememiz gerekiyor. Yani 15-16 Haziran Türkiye’de örgütlü gücünü giderek artıran işçi sınıfının eseriydi. Ancak ne yazık ki yenilgiyle sonuçlandı ve bu olaylardan burjuvazinin çıkardığı dersler işçi sınıfı örgütlerinininkilerden daha belirleyici oldu.

12 Eylül askeri darbesi, Türkiye’de solun güçlendiği ve ülke siyasetinde önemli bir dinamik haline geldiği dönemi sona erdirmek için yapılmış bir müdahaleydi. 1980’ler boyunca kitlesel hareketlilik anlamında ülkede “yaprak kıvıldamadı”. Bu hareketsizliği delen 1989’da yine işçi sınıfı oldu. 1989 yılında Bahar Eylemleri olarak adlandırılan sürece bu kez kamu işçileri damgasını vurdu. Toplu iş sözleşmelerinde sonuç alınamaması üzerine yüz binlerce kamu emekçisi 12 Eylül’ün getirdiği tüm yasaklara rağmen üç ay boyunca eylemlerle direndi. Bahar eylemlerinin önünü açtığı süreçle beraber 1990’lı yıllar grevlerle, fiili iş bırakmalarla, kitlesel mitinglerle Türkiye’de işçi sınıfının hak arama mücadelesinde görece aktif olduğu bir dönemdi. Ancak

bu mücadelenin sendikal mücadele boyutlarını aşamadığını, işçi sınıfının siyasal taleplerinin ve örgütlenmesinin hep geri planda kaldığını gördük. Böylelikle sendikaların giderek pasifize edildiği süreçte işçi sınıfının sesi giderek daha cılız çıkmaya başladı ve 2000'li yıllara geldiğimizde tek tek fabrikalarda ya da iş kollarında yaşanan direniş ve mücadele örneklerinin ötesinde işçi sınıfının damgasını vurduğu bir dalga ya da genel bir eylemlilik dönemi karşımıza çıkmadı.

Görüldüğü gibi tüm bu süreçlerde işçi sınıfının siyasal örgütlülüğü hissedilir düzeylere ulaşmadı. Bir işçi sınıfı partisinin ülke siyasetinde etkin olduğu tek örnek 1960'lı yıllarda Türkiye İşçi Partisi ve 1965 yılında aldığı yüzde 3 oy oranı oldu. Diğer örneklerde işçi sınıfının kitlesel eylemlerinin siyasal sonuçlarının ancak sosyal demokrat düzen partilerinin oy oranlarında geçici bir yükseliş olarak karşımıza çıktığını gördük.

İŞÇİ SINIFINI ÖRGÜTLEMEK

İşçilerin bu süreçlerdeki yegâne örgütlü gücü sendikalar ise sosyalist siyasetten uzak kaldıkları ölçüde düzenin çeşitli şekillerde manipüle ettiği alanlar haline

geldiler. Bugün geldiğimiz noktada, işçilere örgütlü olmanın ve mücadelenin önemini değil tam tersine gereksizliğini gösteren bir konumda bulunuyorlar. Dolayısıyla işçi sınıfı bugün daha çok parçalanmışlığıyla ve kimliksizliğiyle karakterize oluyor. Yani bugün eylemlere damgasını vuran işçi sınıfı değil işçi sınıfına damgasını vuran çoğunlukla dini ve etnik kimlikler.

Kısacası, işçi sınıfının bugün yeniden sınıf mücadelesiyle, örgütlü mücadeleyle buluşmaya ihtiyacı var. Tarihteki örnekler bize bunun mümkün ancak kendiliğindenliğine bırakıldığında ise çok uzak olduğunu gösteriyor. Dolayısıyla bugün komünistlerin önündeki görev işçi sınıfını örgütlemektir. Parçalanmış ve kimliksizleşmiş işçi sınıfına bugün potansiyel gücünü hissettirmemiz, hatırlatmamız, bunu yeniden açığa çıkarmamız gerekiyor. Çünkü bugün Türkiye siyasetinde solun bağımsız bir güç olamama sorununun yegâne çözümü yine işçi sınıfının mücadeleye aktif katılımında yatıyor. Türkiye'de kendiliğinden hareketlerin somut kazanımlar olmadan sönümlenmesinin ve nihayetinde sandığa hapsedilmesinin yegâne çaresi işçi sınıfının sınıf kimliğiyle mücadeleye damga vurmasında yatıyor.

Sınıf sahneye çikalı bir asırı geçti

Türkiye'de işçi sınıfının tarih sahnesine çıkışı Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde gerçekleşti. 1900'lerin başında Osmanlı topraklarında sanayi üretimi henüz yeni geliyordu, İstanbul ve Selanik gibi merkezlerde toplanmış birkaç fabrikada çalışan birkaç bin işçi söz konusuydu. Ancak işçiler, ilk dönemlerden itibaren örgütlenme çabası içine girdiler. O dönemde sayısı çok olmamakla birlikte ilk grev dalgasının 1908 devrimi ile eşzamanlı gerçekleştiğini görüyoruz. Ülkede siyasallaşma dozunun artması genç işçi sınıfını da hareketlendirmişti. İktidar da sınıf karşıtlığını ilk bu dönemde net bir şekilde ortaya koymuş oldu. Henüz işçi sınıfı Türkiye'de ilk adımlarını atarken çıkartılan Tatil-i Eşgal Kanunu ile sendikalar ve grev hakkı yasaklandı. 1920'lere gelindiğinde işçilerin ve işçi örgütlerinin sayısı artmıştı. Rum, Ermeni, Yahudi ve Türk işçilerin bir arada örgütlendiği Beynelmillel İşçi İttihadı'nın 1920 yılında 3700 üyesi vardı. 1920 yılında İstanbul'un işgaline işçiler de sessiz kalmadı. İngiliz ve Fransızlara ait fabrika ve işletmelerde greve gidildi. Ancak bu yıllarda işçi sınıfını bölen unsurlardan biri yine kimlik tartışmalarıydı. Türkler, Rumlar ve Ermenilerin arasında milliyetçi ideolojinin yükselişiyle birlikte işçiler de "milli kimlikleri" baz alarak örgütlenmeye başladı.

Dörtlü yapıda patronlar dört köşe

Özgür Şen

Komünistler seçimlere girerken bir ablukayı yarmaya çalışıyorlar. Türkiye'de düzen tüm siyaseti dört partiyle belirlenmiş bir alana daraltmaya çalışıyor. Her köşeyi bir partinin tuttuğu dört tane köşeyle belirlenmiş bir alan bu.

Düzen siyaseti işte bu alanda yapılıyor, tüm planlar bu alana göre hesaplanıyor. Bu alanın iki tane önemli özelliği var. Birincisi, aynı zamanda düzenin yapısal sınırları olarak tarif edilebilecek hudutlarının net bir şekilde belli olması. Bu alan, Türkiye kapitalizminin piyasa ve emperyalizmle olan ilişkilerini hiç zorlamıyor mesela. İkincisi, siyasetin yapılış biçimlerinin de bu alanın kuralları tarafından belirlenmesi. Meclisin ve dolayısıyla seçimlerin siyasetin tek mecrası olarak görülmesi buna bir örnek olarak verilebilir.

Türkiye kapitalizminin efendileri bu dörtlü yapıdan o yüzden memnun görünüyorlar. Bakmayın siz geçen seçimlerde bir tıkanma yaşanmasına ve o tıkanmanın yeni bir seçimi tetiklemesine.

Hem bu iki seçim arasında Türkiye'nin efendilerinin aleyhine gelişen bir durum oldu mu? Tam tersine; oldukça zorlu dönemelerde bu dörtlü yapının iyi işleyebileceği görüldü.

Yönetilemez hale gelmiş bir ülkenin nasıl tekrar yönetilir hale geleceğine dair veriler birikti.

Türkiye kapitalizminin devamlı kriz üretiyor olması patronlar için bir sorundur, ama ölümcül bir problem değildir. Yalnızca Türkiye'de değil, tüm dünyada kapitalizm doğası gereği kriz üretir ve bu sistem pek çok zaman krizlerden kendisini yeniden yapılandırarak ve hâkimiyetini güçlendirerek çıkar. Ta ki yeni bir krize kadar...

Patronlar için temel sorun, krizin çıkması, ülkenin yönetilemez hale gelmesi, ekonominin çökmesi değil, bu krizlerden düzen dışı bir arayışın yükselmesi, kitlelerin farklı bir yönetim biçimi peşinde koşmaya başlamalarıdır. Yoksa her kapitalist ülkede bunlar olur; tahammül edilemeyecek olan insanların düzenden umudu kesmesi değil, yeni bir düzen ve sınıfsal iktidar istemeleridir. Düzenden umudun kesilmesi ikincisini gerektirmez ve bu umutsuzluk farklı bir düzen içi kanala akıtılarak yeniden yapılanmanın bir enstrümanı haline dahi getirilebilir.

Türkiye kapitalizmi derin bir krize doğru giderken şu an için patronların endişe duymaması bundandır.

Haziran seçimleriyle kurulan ve Türkiye'yi Kasım sonrasında da taşıyacağı görülen dörtlü yapı bu düzeni ayakta tutabileceğine dair işaretler veriyor. Ne ekonomik kriz, ne patlayan bombalar, ne de AKP iktidarının uygulamaları nedeniyle birikmiş öfke düzenin temellerini sarsabiliyor.

Türkiye kapitalizmine vurulan her darbe bu dörtlü yapı sayesinde soğurulabiliyor. Bu koşullarda dörtlü yapının bizzat kendisinin de zaman zaman kriz üretiyor olmasının bir noktadan sonra ne önemi var... Nasıl olsa CHP de HDP de kendilerine verilen rolü iyi kavramış görünüyor ve bu düzeni tek parça halinde tutmak için ellerinden geleni yapıyorlar.

Bu dörtlü yapıya her ne şekilde olursa olsun eklenen her siyasi çizgi önünde sonunda bu yapının sınırlarını çizdiği alana tabi olur. Bu alan Türkiye'de düzenin alanıdır.

Komünistlerin bütünüyle reddettiği tam olarak budur. Seçimlere bu alanın tamamen dışında bir ses olarak giriyor olmamız ablukanın yarılması için mütevazı ama önemli bir adımdır.

“ Haziran seçimleriyle kurulan ve Türkiye'yi Kasım sonrasında da taşıyacağı görülen dörtlü yapı bu düzeni ayakta tutabileceğine dair işaretler veriyor. Bu dörtlü yapıya eklenen her siyasi çizgi bu yapının sınırlarını çizdiği alana tabi olur. ”

KOMÜNİST PARTİ

Evet

OYLAR
KOMÜNİST
PARTİYE